

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Oszlik a homály

A homály, amelyet a félreértések ködéből mesterségesen szitottak itt nálunk közel két évtizeden át, lassan, de mégis feltartóztatlanul kezd széjjelfoszni. Emlékezhettünk, a politikai cirkusz porondján, amikor a pártok egymásra igyekeztek leicítani a hazafiságban, az egyik párt világgá kürtölte a hatásos jelszót, hogy mindenki idegen Romániában, aki nem etnikai román. Több millió kisebbséget aláztak ezzel meg. Évszázadok óta ezen a területen lakó népeket alacsonyítottak le megtört csoporttá, mintha ezeknek semmi közük sem lenne az országhoz, mintha ezt a földet nem vallhatná emberi és isteni jog alapján szülőföldjüknek és hazájuknak. Sajnos, ez a megkülönböztetés hosszú ideig tartott, jelentős anyagi és erkölcsi károkat is okozott a népkisebbségeknek, rövidlátó politikuskok olyan kétértelmű törvényt is hoztak, amelyet könnyen lehetett kétféleképpen magyarázni és alantas végrehajtó közegek éltek is ezzel a joggal.

Most azonban, amikor a tévedéseket és félreértéseket sorra likvidálják, amikor az ország nem román anyanyelvű és származású népeit is belevonják az újjáépítés munkájába és amikor őszintén és nyíltan lehet már beszélni olyan problémákról, amelyekről azelőtt hallgatni kellett, tisztázást is, hogy ki idegen Romániában. Egy-egy elhangzó bírói ítélet, miniszteri nyilatkozat, vagy főtisztviselő szájából jövő felvilágosítás félre nem érthetően meghatározza, hogy csak a külföldi tekinthető idegennek, az, a ki itt született és egy néphez tartozik, teljesjogú állampolgára az országnak, ennek a nyelve semmiképpen sem lehet idegen nyelv. Legutóbb az aradi törvényszék egyik tanácsa állapította meg ítéletében, hogy a magyar nyelv nem sorolható az idegen nyelvekhez, következésképpen a magyar nyelven írott cégtábla sem sujtható nyolcszoros városi illetékekkel. Két nap előtt Kolozsváron meghatározó körülmények között jelentette ki hivatalosan a munkügyi minisztérium képviselője, hogy ki idegen és ki őslakó. A magántisztviselői céh alakulásán egyik román tag beszédre állt fel és őszintén, férfiasan elmondotta, hogy a románság nem akarja elfoglalni azokat a pozíciókat, amelyek a nemzeti munkavédelmi törvény egyszóval alkalmazása következtében megürültek. Másszóval ez annyit jelent, hogy a vállalatoknál azon a címen, hogy a nemzeti munkavédelmi törvény nyolcvan százalék román és husz százalék idegent engedélyez, sorra elküldhetik a kisebbségi munkásokat és tisztviselőket és helyettük etnikai román alkalmaznak. Az a román tisztviselő, aki testvéri és kartársi együttérzésből ezt felpanaszolta, önértékesen visszautasított az így felkínálkozó állásokat. A román tisztviselőknek és munkásoknak nem kell az ilyen kenyér.

Gondolkodásmódok, ideológiák és felfogások átépítésének kellett elkövetkeznie, hogy ezt egy etnikai román elmondhassa és hogy beszédét mindenfelől tapssal fogadják. És egy egész rendszernek kellett összeomlania, hogy nyilvános ülésen felálljon egy miniszteri kiküldött, aki bejelenti, hogy eddig tévesen alkalmazták a törvényt, mert a nyolcvan százalékot nem román származású és nemzetiségű emberekre, hanem román állampolgárokra értik. Idegen csak az, akinek külföld a hazája, tehát a nyolcvan százalékon kívül hazájában nem román állampolgársággal rendelkező idegen értendő. Ez világos, tiszta beszéd. Nem lehet hozzá semmilyen magyarázatot fűzni. Az a kisebbségi állampolgár, aki tagja a Nemzeti Újjászületés Frontjának, aki szabadon alakíthat népközösséget, adót fizet, katonáskodik, kivési részét a közterhek viseléséből, kapjon állást, megélhetést is az országban. Ne tekintsek idegennek, ne különítsék el a munkavállalásnál, ne kutassák nevét, vallását, származását, eredetét, hanem csak

Chamberlain bejelentette az alsóházban, hogy rövidesen megkötik az angol-orosz egyezményt

Bonnet feltűnéstkeltő beszéde a Népszövetség céltalanságáról. Japán csatlakozik a német-olasz szövetséghez

A népszövetségi tanács szerdán délelőtt tartott ülésén Bonnet és Halifax külügyminiszterek általános beszámolót tartottak a külpolitikai helyzetéről. Halifax kijelentette többek között, hogy Anglia bizonyos kötelezettséget vállalt annak megakadályozására, hogy erőszakos eszközökkel és fellépéssel kérdéseket lehessen elintézni és megváltoztatni. Olyan kérdéseket, amelyek a Népszövetség szellemével ellentétben állanak. Anglia továbbra is hű marad azokhoz az ideálokhoz, amelyek a Népszövetség megalapítására vezettek. A Népszövetség valamennyi tagja várja azt a percet, amikor a népek ismét együttműködhetnek, mégpedig azokkal, akik elhagyták ezt a fórumot.

Bonnet beszédében a következőket mondta:

Legjobb lenne a Népszövetségi palotát bezárni...

Az angol, francia sajtó úgy tudja, hogy a tárgyalások Genfben elvi megegyezéshez vezettek. A londoni lapok szerda reggeli számai már azt közlik, hogy Halifax a szerdai rendes minisztertanácsban a leghatározottabban sikra fog szállni

a megegyezés mellett.

A francia és az angol nagy lapok genfi tudósítói úgy tudják, hogy a fő nehézségeket a megegyezés útjából sikerült elhárítani. Ertesülések szereztek a lapok diplomáciai tudósítói arról is, hogy Lengyelország feladta ellenkezését. Halifaxnak az a véleménye, hogy nem szabad elmulasztani az alkalmat és minden halogatás nélkül meg kell kötni a szerződést. Londonban felvetették azt a nézetet is, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztost meghívják az angol fővárosba már csak azért is, hogy elvessék

ezzel azt a rosszindulatú beállítást, hogy London lenézi a Szovjetet.

A szerződés kötéseivel és a genfi tanácskozásokkal kapcsolatban a párisi Journal vezető helyén megállapítja, hogy

a Népszövetségre most már semmi szükség nincs. A lap szerint a legjobb volna, ha a népszövetségi palotát végérvényesen bezárnák.

A Press Association jelentése szerint Halifaxnak genfi tárgyalásai során sikerült az összes felmerült nehézségeket kiküszöbölni az angol-orosz megegyezés útjából és csupán kisebb jelentőségű kérdések maradtak fenn. Politikai körökben azt hiszik, hogy a mai angol minisztertanács perfektálja a megállapodást és a döntést ugyancsak a mai nap folyamán nyilvánosságra hozzák.

Az angol-orosz egyezmény megkötöttnek tekinthető

Az angol, francia lapok genfi tudósítói úgy értesültek, hogy az angol-orosz egyezmény megkötöttnek tekinthető. A Le Jour azt írja, hogy a háromhatalmi egyezmény főbb pontjait jóváhagyta az angol kormány és ilyen értelmű jegyzéket küld Moszkvába. A Figaro azt írja, hogy

az egyezmény kielégíti az orosz követeléseket és biztosítja a támadó elleni kölcsönös védelmet, ami a kölcsönös segélynyújtási rendszernek felel meg.

Az Oeuvre megállapítja, hogy mindazoknak, a kiknek az életér fogalma fenyeget, egyesülniök kell és nem szabad tekintetbe venni, hogy a szerződő felek fehérek, háromszíntűek, vagy pedig vörösök. Nincs most már szó ideológiai különbségekről, hanem védőfal építéséről.

Halifax lord angol külügyminiszter szerdán délelőtt Genfből jövet repülőgépen Londonba érke-

zett. Megérkezése után azonnal a külügyi hivatalba ment, hogy résztvegyen a minisztertanácsban.

CHAMBERLAIN ÖSSZEL LEMOND

Egyes angol lapok jelentése szerint az angol kormányt rövidesen átalakítják. A Daily Herald úgy tudja, hogy a jelenlegi kormányból kiválnak lord Runciman, lord Stanhope, lord Zetland, Sir Thomas Inskip és Oliver Stanley. A Daily Express hasonló hírt közölve még azt is hozzáfűzi, hogy

Chamberlainnek szándékában áll az ősszel lemondani.

Általában arról beszélnek, hogy az ősszel általános választásokat tartanak és a konzervatív párt már nagy propagandahadjáratba kezdett és ennek során a miniszterek száz gyűlésen fognak beszélni. A választási hadjárat megkezdését Chamberlain június 24-iken Cardiffban tartandó beszéde vezeti be.

egyét nézzenek: állampolgár-e? Ha igen, úgy nyíljék meg előtte az érvényesülésnek minden kapuja, bizottság részére a mindennapi kenyeret a magánvállalkozásoknál ugyanúgy, mint az állami szolgálatban.

Sajnos, a homály soká tartott és sokat is szenvedtünk miatta. Most azonban kezd már derengeni. Nem érkezünk még el az ideális állapothoz, de már az is eredmény, hogy jó úton haladunk feléje. Kezd már derengeni.

CHAMBERLAIN FELVILÁGOSÍTÁSAI A TÁRGYALÁSOKRÓL

Atlee őrnagy, az angol munkáspárti ellenzék vezére, az alsóház szenzációs ülésén a napirend előtt az angol-orosz viszonyról kért felvilágosítást Chamberlain miniszterelnöktől. Chamberlain így válaszolt:

— Amikor Halifax Genfbe utazott, Párisban megbeszélést folytatott a francia miniszterekkel, majd Genfben a londoni szovjet nagykövettel folytatott beható megbeszéléseket. Ezek eredményeként sikerült az összes tekintetbe jöhető fontosabb kérdéseket tisztázni és ezek után meg van minden reményem, hogy ama javaslatok tekintetében, amelyet az angol kormány Moszkvának tesz, nemsokára megegyezés jön létre.

Atlee őrnagy újabb kérdéssel fordult a miniszterelnökhöz, hogy vajon tehet-e nyilatkozatot ebben a kérdésben, még mielőtt a házat az ünnepek idejére szabadságolják.

Chamberlain miniszterelnök a következőket mondotta:

— Igen, abban az esetben, ha ez lehetséges lesz. Miatlan azonban csak egy-két nap választ el attól, hogy a ház tagjai szabadságra mennek, azt hiszem, ha visszatérünk, kimerítő részleteket fogok közölni az egyezményről, amely akkorra bizonyára létrejön.

CIANO GRÓF VISSZAÉRKEZETT BERLINBŐL RÓMÁBA

Rómából jelentik: Fasiszta politikai körökben úgy tudják, hogy Japán azonnal belép a német-olasz szövetségbe, mielőtt a Szovjet háromhatalmi megállapodást köt Angliával és Franciaországgal. Az, hogy Japán milyen kötelezettséget vállal, természetesen csak az angol-orosz tárgyalások eredményének ismeretessé válása után kerül eldöntésre. A tengely egyelőre nem igyekszik Japánt csatlakozásra bírni, mert attól fél, hogy ez esetben az Egyesült Államok is akcióba lépnek és az eddiginél még erősebben támogatják a nyugati hatalmakat.

A gróf olasz külügyminiszter szerda délután 11 órakor Rómába érkezett. A külügyminisztert a tömeg lelkesedéssel fogadta. Ciano gróf megérkezése után Mussolini miniszterelnökhöz sietett, akinek átadta az olasz-német szövetség eredeti szövegét.

Az olasz király és császár táviratot intézett Ciano grófhhoz, akit melegen üdvözölt az olasz-német egyezmény megkötése alkalmából.

BÉKE FRAZISOK NÉLKÜL . . .

Göring a birodalmi légvédelmi szövetség tegnapi gyűlésén nagy beszédet mondott és többek között ezeket jelentette ki:

— Reméljük, nem kerül komolyan sor a légvédelem gyakorlati alkalmazására, mert mi a békét akarjuk és nem kívánjuk a háborút. A béke alatt azonban mi nem olyan frazist értünk, amilyent most oly sokszor hangoztatnak. Nagyon kellemes lenne az európai demokráciák számára, ha most is egy olyan Németország állanának szemben, amely mindent vállal, mint ahogyan a múltban történt. A tegnapi megkötött katonai szövetségnek egészen más a tartalma, mint az eddig megkötött szövetségeknek. Arról van itt szó, hogy megvédelmezzük két népnek jövőjét és arról, hogy két nemzet örök időkre szövetséget kötött egymással, hogy sorsát közös feltételek mellett intézze.

SZÍRIA TILTAKOZIK A GYENGE NEMZETEK LEIGÁZÁSA ELLEN

Damaszkuszban jelentik: A szíriai képviselőház újból megkezdte működését, annak ellenére, hogy az új kormány még nem alakult meg. A képviselőház megvizsgálta a politikai helyzetet, amely a Bukhari-kormány lemondásával állott elő, majd pedig két határozati javaslatot fogadott el. Az egyik határozati javaslat leszögezi, hogy

Szíria kitart a demokratikus elvek mellett és tiltakozik a gyenge nemzetek leigázása, valamint területek erőszakos elfoglalása ellen. A második határozati javaslat Szíriának azt a kívánságát juttatta kifejezésre, hogy az 1936. évi szerződés keretében megőrizze a Franciaországgal szembeni barátságát. Sajnálátának ad kifejezést a képviselőház a főbiztos legutóbbi nyilatkozata fölött, amely Szíria politikájával foglalkozik, de nem tartalmaz semmi utalást az 1936. évi szerződés ratifikálására vonatkozóan, sőt ellenkezőleg, új alapokon történő egyezményről beszél.

Hatvankét főnyi személyzetével a tenger fenekére süllyedt egy amerikai buvárhajó

Portsmouthból jelentik: A Squalis nevű amerikai tengeralattjáró a Shoales szigettől 8 kilométernyire délkeletre 70 méter mélyre süllyedt a tenger alá és nem tud felszínre emelkedni. A tengeralattjárón 62 főnyi legénység, 4 hajózási tisztviselő és a vállalat egyik vezetője tartózkodott. Megállapítást nyert, hogy a tengeralattjáró lemerülési gyakorlatot folytatott, miközben az egyik szelep nyitva maradt és ezen keresztül

víz hatolt be a gépterembe

és a legénységi hálószobába. Greenwichi időszámítás szerint 13 óra 40 perckor a tengeralattjáró megpróbálkozott felszínre emelkedni, de minden kísérlete hiábavalónak bizonyult és így jelző bombát lőttek ki, amelynek

vörös füstjét másfél óra múlva vette észre az egyik arra haladó hajó, amely nyomban a helyszínre sietett.

A Squalis nevű tengeralattjáróval folytatott legutóbbi drótnélküli telefonbeszélgetés óta teljesen megszűnt az összeköttetés a tengeralattjáró legénysége és a segélynyújtásra odaérkezett hajók között. Ennek az oka, hogy a beszélgetést közvetítő bojavezeték ismeretlen okból elszakadt. Szerda délelőtt buvárok szállnak le a tenger mélyére és

megkísérik a nyitva maradt szelep betömését és egyben oxigén akarnak eljuttatni a tengeralattjáróban tartózkodóknak.

A Newyorkba érkezett legújabb jelentések szerint Anocostra tengerészeti támaszpontból három repülőgépet és több hajó indult a szerencsétlenség színhelyére. A hajókon nagyszámú buvár tartózkodik. A jelentések megállapítják, hogy

az elsüllyedt tengeralattjárón a legújabb rendszerű biztonsági berendezések vannak,

amelyek lehetővé teszik, hogy a tengeralattjáró 24 órán át egyfolytában lemerülve tartózkodjon.

Az első tengeralattjáró nagymennyiségű tartalék oxigénpalackokkal rendelkezik és remény van rá, hogy megmentik a legénységet. Monsen amerikai repülőkapitány, akinek új rendszere van az elsüllyedt buvárhajók kiemelésére, repülőgépen a helyszínre érkezett. A mentőhajók közül elsőnek a Sculpin nevű angol gőzös érkezett a szerencsétlenség színhelyére.

A Squalis elsüllyedt tengeralattjáró szerencsétlenségének színhelyére már több gőzös érkezett és sikerült többnek lehorgonyozni a tengeralattjáró közelébe. Most

elsősorban azt kísérik meg, hogy a nyitva maradt szelepet bezárják és oxigént juttatnak a buvárhajóba.

Az elsüllyedt tengeralattjáró kapitánya újabban közölte, hogy elég oxigén felett rendelkezik és a legénységet egyelőre nem fenyegeti közvetlen veszedelem. Tengerészeti körökben mégis aggódnak a buvárhajó személyzetének életéért és azt mondják, hogy a tengeralattjáró 73 méternyi mélységben fekszik, ami tekintve a víznyomás nagyságát,

lehetetlenné teszi a hajó kiemelését,

de lehetetlennek tartják azt is, hogy belőle a legénységet egyenkint kimenthessék.

A Brooklyn-i cirkáló és négy vízirepülőgép a kormány utasítására elindult a Squalis buvárhajó szerencsétlenségének színhelyére. A szerencsétlenségről kiadott jelentés ismerteti a Monsen-féle mentőkészüléket, amellyel nagy mélységre süllyedt hajókból is felszínre lehet jutni. Monsen kapitány már a helyszínen van és személyesen intézi a munkálatokat. Kopogtatás után, amelyet mikrofonnal fogtak fel,

sikerült összeköttetésbe lépni az elsüllyedt tengeralattjáró személyzetével.

Ezek szerint a bennrekedtek helyzete viszonylag kielégítő, csupán a hidegtől szenvednek nagyon.

Lengyel területen leszállásra kényszerítettek egy német repülőgépet

Danzig szabadállamban revolverrel rálőttek egy birodalmi német polgárra

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közlése szerint egy lengyel tisztviselő rálőtt egy német állampolgárra, aki teherautóval áthaladt a lengyel korridoron. A távirati iroda ezt az eseményt

újabb súlyos határincidensnek tünteti fel.

A jelentés rávilágít arra, hogy az említett német polgár a keletporoszországi Elbingből akart a korridoron át újból birodalmi területre menni és Danzig szabadváros területén, Lissau határpontnál, tüzeléssel fogadták. A sofőr megállította a teherautót a danzigi vámház előtt és azal volt elfoglalva, hogy a határátlépés formáit elintézte. Amikor még danzigi területen tartózkodott és nézeteltérésre sor sem került, egy lengyel vámtisztviselő rálőtt anélkül, hogy eltalálta volna. A danzigi kormány erőteljesen tiltakozik a lengyel diplomáciai képviselőnél az említett támadás ellen és hangsúlyozza, hogy

a mostani incidens rövi didő alatt már a harmadik.

A Havas-ügynökség azt jelenti, hogy minden este több német repülőgép repült el lengyel terület felett Poznantól délkeletre. Az egyik repülőgépet arra kényszerítették, hogy leszálljon. Ebben egy polgári pilóta ült, aki kijelentette, hogy Erfurtba való repülése közben eltévedt. A német pilótát őrizetbe vették és az ügyben vizsgálatot indítottak.

A Danziger Vorposten hosszú cikkben foglalkozik a kalthofi incidens következményeivel. A lap megállapítja, hogy a danzigi szabadállam feltétlenül biztosítani fogja érdekeit és Danzignak joga van ahhoz, hogy saját sorsáról gondoskodjék. A szabadállamban tovább bíznak Hitlerben és minden kihívás ellenére nyugodtan

várják a fejleményeket. A lengyel kormánynak kötelessége megfelelő lépéseket tenni a béke teljes helyreállítására. A danzigi lengyel főbiztos újabb levelet intézett a szenátushoz, amelyben ismerteti annak a vizsgálatnak az eredményét, amely megállapítja, hogy milyen körülmények között érte támadás a lengyel vámfelügyelőt és tisztviselőit. Erre a közlésre a danzigi szenátus részéről még nem adtak választ.

A Daily Telegraph legutóbbi jelentése szerint a lengyel kormány nem kíván sürgetően fellépni a danzigi incidens ügyében. A lengyel kormány behatóan foglalkozott a kérdéssel és e tekintetben felvette az összeköttetést az angol diplomáciával. Illetékes helyen úgy tudják, hogy a londoni lengyel nagykövet fellépésének eredményeként határozta el magát a lengyel kormány egy mérsékelt álláspont elfoglalására. Megállapították továbbá, hogy a jelenlegi körülmények között nem kívánatos, hogy az amugy is egyre növekedő ellentéteket lengyel részről kimélyítsék és így zavarosabbá tegyék a helyzetet.

A lengyel kormány tegnap este eljuttatta

harmadik jegyzékét a danzigi szenátushoz

és kérte, hogy új helyiséget bocsássonak a lengyel vámrészek rendelkezésére. A jegyzékben leszögezték azt a tényt is, hogy a kalthofi incidens alkalmából a támadó tömeget a nemzeti szocialista párt egyenruhás tagjai vezették.

A Daily Express jelentése szerint Kennedy londoni amerikai nagykövet Rooseveltől újabb utasításokat kapott. Roosevelt újabb utasításban felszólítja a nagykövetet, hogy az esetben, ha Danzig miatt kiéleződne a feszültség Németország és Lengyelország között, lépjen fel nyomban közvetítőként.

WASHINGTON

Az amerikai fündéri világkiállítás pazar pompájával ünnepelnek az Óceán másik felén egy történelmi dátumot. Most van százötven éve, hogy Washington Györgyöt az Északamerikai Egyesült Államok elnökévé választották. Ő volt az első elnöke ennek a ma már óriási birodalomnak.

Nem véletlen, hogy a newyorki világkiállítást éppen 1939-ben nyitották meg, a hazafiúi kegyelet ezzel is áldozni akar nagy fia emlékének, aki 1789-ben foglalta el először az elnöki széket. A kiállítás tehát a jubileumi év jegyében hozza a három Amerikából Európából, meg a többi világrészből az embereket, hogy nézzék és csodálják Newyork látnivalóit.

Washington György emlékét most újra idézik, cikkeket írnak róla, történelmi és hazafias előadások anyaga, plaketteket vernek, amelyen fehér parókás érdekes arca domborodik, küldöttségek zarándokolnak sírházhoz és szobraihoz és szónokok méltatják nagy érdemeit, miközben buzditják az előket, hogy követendő példaként álljon előttünk a polgári erénynek és jellemnek ez a nagysága.

Washington György valóban kiváló és rendkívüli férfi volt. Egy romantikus korban élt és mai szemmel nézve, tettei is regényesek voltak. Országot alapított, de ezzel nem elégedett meg, mert országának alkotmányt is adott és csodálatosképpen ezt az alkotmányt a lepergett szótövegen esztendő nem mosta el, még csak meg sem kopott, el sem fakult.

A történelmen kívül bevonult a legendába is. Meselakká nemesedett, nemzeti hőssé nőtt, még életében „Washington apá”-nak nevezték. Pedig nem volt nagy szónok, lángész, vagy zseniális hadvezér. Csak becsületes, lelkes és jóhiszemű férfi volt.

Régi angol nemesi családból származott. Ősei az északi Virginia kormányzóságban telepedtek le és kis birtokon gazdálkodtak. Puritánok voltak, józanok, tisztességesek. Vasárnap elmentek a templomba és szoltárokat énekeltek. Katona vagy politikus soha nem került ebből a családból. Búzárt termeltek, állatokat tenyésztettek és megelégedettek voltak. De hittek Istenben, hitték a jogban és igazságban, szabadságban és egyenlőségben.

Amikor a letelepült gyarmatosok kibontották a szabadságharc zászlóját és harcbezálltak angolok, franciák és indiánok ellen, Washington György is felcsérelte a kényelmes farmer öltözetet a katonai egyenruhával. Természetesen vette, hogy neki harcolnia kell és volt ereje küzdeni III. György angol király ellen is új hazájáért.

Hadseregeket teremtett semmiből, megszervezte a polgári és katonai ellenállást ugyancsak semmiből. Nem tanult stratégiát és mégis hadvezér volt és győzött. A falusi gazdálkodó sorra megverte a hadiskolát végzett francia és angol tábornokokat.

1783-ban véget ért a hosszú hadjárat, a győztes hadvezér levetette a főparancsnoki uniformist és hazament Virginiába gazdálkodni. Nem aknázza ki a sikert, a népszerűséget, elbujt az ünneplés elől. Hazament búzárt termeszteni, juhokkal, lovakkal, szarvasmarhákkal bajlódni. Az állam háója biztos kezekben van, neki már nincsen semmi dolga. Megverte az angolokat és franciákat, hazája függetlenségét mindenütt elismerték, Északamerika már nem gyarmat, hanem szabad terület, az ő munkája véget ért. Nem férne össze a családi hagyományokkal, nevelésével és világfelfogásával, hogy ő most részt kérjen a győzelemből.

Csak pár évig pihenhetett, mert 1787-ben Philadelphiába hívták, hogy ha már szerzett új hazát, adjon annak alkotmányt is. Ezt is megcsinálta. Kiderült, hogy a farmer nemcsak jó katona, hanem kitűnő politikus is. Még ma is az az alkotmány van érvényben, amit ő szerkesztett.

Aztán megint elvonult gazdálkodni, de két év múlva ismét érte jöttek. Az új alkotmány szerint elnök áll az Egyesült Államok élén, vállalja az első elnökséget. Washington György vállalta. Ha a haza hív, ha kötelességet kell teljesítenie, mennie kell.

Két ciklusban, nyolc évig volt elnöke az Egyesült Államoknak és akkor nem vállalt többé mandátumot. Harmadszor is megválasztották volna, de lelkiismerete azt parancsolta, hogy adját át helyét másnak, nehogy azt higgyék róla polgártársai, hogy diktatóri hajlamai vannak.

Utóljára 1798-ban szerepelt. A franciák veszélyeztetik az Egyesült Államokat és Kelettől Nyugatig, Északtól Délig egyetlen névtől visszhangzott a fiatal ország: Washington! Jöjjön „Washington apánk”, csak ő védhet meg bennünket. Washington apánk ekkor már hatvan éves volt, beteges is, mert a tábori élet megviselte szervezetét. De ismét átvette a hadsereg főparancsnokságát és győzött.

Azután fáradtan, összerögzten, viszatért a virginiai birtokra és a következő évben, 1799-ben meghalt. A hálás haza n-hány ezer szobrot emelt neki, egyik államát nevezte el róla és a fővárosnak is Washington a neve.

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 12

Két képviselői és egy szenátori mandátumot kap Temes-tartomány magyarsága

Hogyan folyik le a választás

Megtörténtek a jelölések a választásokra, melyek június első napjain mennek végbe az egész országban úgy a kamarai, mint a szenátusi mandátumokra. Ebből az alkalomból szükségesnek tartjuk ismertetni az öfelsége által ez év május 9-én kiadott rendeltörvényt, mert ennek rendelkezései érvényesek egyedül az új választásoknál. Szükséges ez annál inkább, mert az új rendszer teljesen eltér az eddigi választási módszerektől. Az ország törvényhozása kamarából és szenátusból áll.

A kamarának 258 választott tagja van, akiknek mandátuma hat évig tart.

A szenátus jogszerinti, kinevezett és választott tagokból áll. Jogszerinti szenátorok a tizennyolcadik életévét meghaladott trónörökös, a királyi ház összes nagykorú hercegei, az ország patriarchája és a metropoliták, az összes görög keleti és görög katolikus püspökök, továbbá az állam által elismert felekezetek egy-egy főpapja, ha az illető felekezet híveinek száma eléri a kétszázetret, továbbá azok, akiknek jogszerinti szenátorságát 1938. február 27-ig elismerték.

A magyarságnak jogszerinti szenátora nincsen, de képviselést nyerne a katolikus, a református, az evangélikus és az unitárius egyházak. az illető egyház legmagasabb egyházi méltóságának képviselője révén. A püspökök közül valószínűleg a rangidősebb, illetve az előbb kinevezett püspök nyer meghívást a szenátusba. A katolikus egyházat Cisar Alexandru érsek fogja hivatalból képviselni. Ezeket kivül a választók

nyolcvanötöt szenátort választanak. A szenátorok mandátuma kilenc évig tart, de három évenként a választott tagok egyharmadát kisorsolják. A kisorsoltak helyére újakat választanak.

HOGYAN TÖRTÉNIK A SZAVAZÁS?

A kamarai képviselők választása választási kerületekben történik, amelyek egyeznek a járásbírói kerületekkel. Amennyiben egy-egy ilyen kerületben a választók száma meghaladja a 2500-at, úgy a táblai elnöknek jogában áll a további választási kerületeket kijelölni.

Minden választó abban a kerületben szavaz, amelyben lakik.

A szavazás minden jelöltre külön történik. Ezért a választó annyi szavazóedulát kap, ahány jelölt a helytartóság területén van.

A szavazóedulákon, melyek nagysága 6/8 centiméter, egy-egy jelölt neve van nyomtatva, fényképpel, lakóhelyével és foglalkozásával. A szavazóé-

dulákkal együtt a választási elnöktől egy borítékot is kap és így feszerelve a választási fülkébe vonul, ott beleteszi a borítékba annak vagy azoknak a jelölteknek a szavazóeduláját, akire szavazata leadni óhajja és a lezárt borítékot beledobja a választási urnába. Fontos az, hogy

a szavazó csak annyi szavazólapot tegyen a borítékba, ahány jelölt van,

mert ha több lap van a borítékban, úgy szavazata érvénytelen.

Ha kevesebbet tesz a borítékba, a szavazat érvényes.

A jelöltek közül azokat jelentik ki megválasztottaknak, akik a legtöbb szavazatot kapták. Amennyiben két vagy több jelölt egyenlő szavazatot kapna, úgy közöttük sorsuzás dönt. A törvény előírja, hogy a parlament tagjai úgy az üléseken, mint ünnepélyes alkalmakkor kötelesek a Front egyenruháját viselni.

A TEMESI HELYTARTÓSÁG HUSZON-NÉGY KÉPVISELŐT VÁLASZT

A Temes királyi helytartóságban a kamarai választások a választási elnök által kijelölendő körzetekben történnek.

A helytartóság szavazói összesen huszonegy képviselőt választanak.

és pedig nyolcat-nyolcat a mezőgazdaság, a kereskedelem és ipar és az értelmiségi foglalkozásuk közül. A szenátorválasztás a helytartóság területén a temesvári táblánál megy végbe, tehát nem külön-külön körzetekben. Az egyes táblai körzetekben elért eredményt felterjesztik a bucarestii tábla főelnökéhez, aki egyesíti a szavazatokat és megállapítja, hogy kiket választottak meg. Az egész országban a mezőgazdaság képviselőiből harmincat, a munkások közül tizenegyet, a kereskedelem képviselőiből és ipar jelöltjeiből tizenegyet választanak.

Jelöltek csak azok, akiknek a Front igazgatósága megadta a felhatalmazást, illetve akiknek választhatóságát a Front igazgatósága igazolta. A Front vezetősége

tizenhat magyar képviselőjelöltet és öt magyar szenátorjelöltet igazolt.

Amint azt már közöltük, a Temes-tartományban a magyarság jelöltje a szenátusba Martzy Mihály mint a kereskedelem képviselője, a kamarába Péter János a kereskedelem és ipar részéről, Simon Gyula dr. pedig az értelmiségi csoport részéről. A magyar szavazók összetartásától és fegyelmességétől függ, hogy a jelöltek elérjék azt a szavazatmennyiséget, mely a megválasztásukhoz szükséges.

Betörőbanda és detektívek tűzharca Bucuresti külvárosában

Bucurestiből jelentik: Izgalmas és detektív-regénybe illő harc játszódott le tegnap este a fővárosban két detektív és egy tíz tagból álló betörőbanda között. Az államrendőrség két detektívének tudomására jutott, hogy a Ferentari külvárosban, a Topologului-ucca környékén, az egyik házban egy betörő társaság tagjai tanúznak. A hatósági emberek tegnap este lesbe álltak és este 10 óra tájban észrevették, hogy a betörők elhagyják az épületet, nyilván azzal a szándékkal, hogy szakmány után induljanak. Ekkor a két detektív közeledni próbált feljűk, alig tettek azonban néhány lépést, amikor a gonosztevők észrevették őket és lövöldözni kezdtek rájuk. A rendőrségi emberek az egyik épület mögé húzódva először a levegőbe, majd abba az

irányba tüzeltek, ahol a támadók tartózkodtak. Szabályos tűzharca fejlődött ki a két tábor között, miközben a betörők nagyrésze elmenekült. Közben azonban kettő közülük feltartotta kezét, annak jelűl, hogy megadja magukat és ugyanakkor elindultak a detektívek felé. Mielőtt azonban a hatósági közegek ártalmatlanná tehetnék volna őket, egyikük kést rántott és le akarta szurni a közelében levő egyik detektívet. Ez azonban nem vesztette el lélekjelenlétét és még volt annyi ideje, hogy támadójára löjjön. A golyó a betörőt a lábán érte és harcfeletlenül tette. A mentők a kórházba szállították, ahol ápolás alá vették. Az elmenekült gonosztevők valószínűleg rövidesen szintén kárhoztulnak.

Repülőgépen Newyorktól Newyorkig a világ körül

A newyorki és washingtoni rádió már bejelentette, hogy Hughes Howard, az ismert amerikai filmmagnás, újabb csodagépet készített és arra készült, hogy másodszer is körülrepülje a földet. Mint emlékeztet Hughes Howard 1938. júliusában

New Yorkból New Yorkig 3 nap, 19 óra és 16 perc alatt körülrepülte a Földgolyót.

Utja alatt harminckét rekordot döntött meg, világkörüli repülése olyan teljesítmény volt, amelyet azóta sem tudott senki túlszárnyalni. Hughes Howard nem akarja most saját világrekordját megdönteni. Ellenben tervbe vett második világkörüli repülésével azt kívánja bebizonyítani, hogy az amerikai polgári repülés ma már tökéletesnek mondható, az amerikai repülőgépeken az amerikai pilóták a legveszélyesebbnek vélt feladatot is a legjobban megoldják. Amerikában a légi utast nem érheti veszély.

az amerikai utasgének — kényelem, biztonság és gyorsaság szempontjából — tökéletesek.

Hughes Howard számlájára elkészült a „New York World Fair 1939. II.” jelzésű hárommotoros gép, amelyet a milliomos pilóta előírása szerint most szerelnek fel különböző műszerekkel. A gépnek három, összesen 250 watt erősségű rádiója lesz. Hughes világkörüli repülése alkalmával sokat bajlódott rádióleadójával, mert repülőgépeinek rádióállomása négyezer méter magasban, főként pedig az Északi Sark körül hibásan működött. Most az új gépek olyan rádióállomása lesz, amelyet az Északi Sark közelsége sem zavarhat meg működésében. Egy egyszerű „robotpilótát” szereltek be Hughes új gépébe és a „világ legtökéletesebb navigációs műszereit” építették be a pilótafülkébe.

Hughes Howard elsőorban a gép utasainak biztonságáról kíván gondoskodni.

A gépnek hét, vagy nyolcfőnyi utasa lesz. Hét férfi és nyolcadik utasként a vöröshajú Hepburn Katherine, az ismert amerikai színésznő vesz részt a világkörüli repülésben.

Az amerikaiak egy olyan szerkezetet találtak fel, amely lehetővé teszi, hogy a repülőgép legalább három órán át a hullámok hátán maradjon, még akkor is, hogyha a legnagyobb viharban kell kényszerleszállást végezni a géppel a tengeren. A „New York World Fair 1939 II.” oldalába amellet két gumicsónakot helyeznek el. Ezeket a csónakokat nyolc perc alatt lehet felszerelni. Egyenként öt négyzetméternyi nagyságúak, bőseges helyet nyújtanak négy-négy személynek. A csónakokban vízmentes dobozokban egy-egy rádiókészülék van elhelyezve. Ha a rádió elemei elromlanának, a mentőcsónak tervezői erre is gondoltak: kézi generátorral is ellátták a rádiót.

Harminc napra szóló eleség, két halászléi felszerelés, lézgyógyszertár, igen hasznos fegyverek, háromlámpás fényzóró tartozik sok, egyéb holmi között a mentőcsónak felszereléséhez.

A Pasteur-intézetben kezelte magát — mégis belehalt a veszett kutyá marásába

Cernautiból jelentik: Rendkívül tragikus körülmények között halt meg Láng Marcel 26 éves ismert cernautil ügyvéd. A szerencsétlen végű fiatal ügyvédet hat hónappal ezelőtt a kutyája megharapta. Az esetnek eleinte nem tulajdonított fontosságot, amikor azonban néhány nappal később kiderült, hogy az állat veszett, a cernautil Pasteur intézetben gyógykezelésre jelentkezett. A szokásos ideig állott kezelés alatt és végül is abban a hitben hagyta el az intézetet, hogy teljesen egészséges, annál is inkább, mert időközben a kutyáját is kigyógyították. Néhány nappal ezelőtt az ügyvéd váratlanul megbetegedett és az orvosok arra a megállapításra jutottak, hogy kitört rajta a veszettség. Valóban elég sűrű időközben, rohamok fogtak el és két napi borzalmas szenvedés után elhunyt. Az illetékes hatóságok megindították a vizsgálatot annak megállapítására, hogy az előírás szerinti kezelés után miként következhetett be Láng Marcel tragikus vége. Az eset orvosi körökben is élesen foglalkoztatja. Egyes orvosok azon a véleményen vannak, hogy Láng ügyvéd azon kevesek közé tartozott, akiknek szervezeteiben a veszettség elleni szérum hatástalan marad. Mások szerint az ügyvéd későn jelentkezett kezelésre, úgy hogy a veszettséget már nem tudták kigyógyítani. Érdekes, hogy ugyanez a veszett kutyá néhány gyermeket is megmart, ezek azonban a cernautil Pasteur intézetben végzett kezelés útján teljesen felgyógyultak.

A csónak egy hónapig a vizen maradhat. Ha pedig Hughes gépét a szárazföld felett érné baj, úgy az utasok ejtőernyőket vennének igénybe. Mindenkinek lesz ejtőernyője és mindegyik ejtőernyőhöz harminc napra való élelem, revolver, vadászkés, stb. tartozik. Azonkívül két ejtőernyővel két rádiót, két készlet rakétát, kis házigyógyszertárt, élelmet, fegyvereket dobnak le a földre, ott, ahol a repülőgépek ejtőernyőkkel felszerelt utasai kénytelenek lennének kiugrani a gépből.

Az új csodagép titámentes anyagból készült. Benzintartályait pedig olyan páncél veszi körül, hogy a robbanást lokalizálni lehet. A gép szárnyai is különös módon vannak odaerősítve és egy amerikai találmány szerint meg lehet akadályozni azt is, hogy a nagy magasságban jégréteg rakódhassék a szárnyakra.

Hughes Howard rövidesen elindul újabb földkörüli repülésre. Starttól a délig, New Yorktól New Yorkig filmfelvételeket készítenek a gépen.

Ez lesz a legérdekesebb film, amelyet eddig repülőgépről készítettek!

Előreláthatólag öt helyen száll le majd a „New York World Fair 1939 II.” Az európai és ázsiai repülőtereken Hughes Howard kiosztja Rooseveltnöknek sajátképeit aláír fényképeit. Több ezer ilyen fényképet visz magával. Mint hírlík, Roosevelt elnök már megkezdte a fényképek aláírását.

Egylőre ennyit tudunk az amerikai filmmagnás legújabb tervéről. Mindez azonban már nem tűnik fel fantasztikusnak, hisz 1938 júliusában megtanulhattuk, hogy Hughes Howard a rettenhetetlen pilóták közé tartozik, aki légi útjában nem ismer akadályokat, nagyszerűen érti mesterségét és csodálatos repülőgéppel rendelkezik. „Csodálatos”? Az amerikaiak jót nevetnek, ha valaki előtűnik a „New York World Fair 1939”-et dícséri. Azt mondják az amerikaiak, hogy ez a világhíressé lett repülőgép már csak játékszer Hughes Howard új gépéhez képest.

Bucuresti ünnepi köntöst öltött

Rendkívüli eseményt megillető fényes és pompával készült fel a főváros e ritka eseményre: a „Bucuresti Hónap” megnyitására.

A rendezőbizottság olyan munkát végzett, amire dicséret szót keresve sem lehet találni. Rövid pár hét alatt olyan földi paradicsommá varázsolta Bucuresti legfestőibb elővárosát, a híres „Sosszé“-nak a báneasai-tó partját érintő részét, amely úgy méreteiben, mint színpompájában, valamint tarka látványosságainak gazdagságában valóssággal lebilincseli a látogatót. Ez a park, amelyet ezelőtt négy évvel hívtak létre a feneketlen mocsárból, ma a főváros legszebb sétateré és a városépítészeti igazi „capo d'operá”-ja. Ebben a parkban, amely a „Parcul National Regele Carol II.” jelképes nevet kapta, rendezték meg az idén is a „Bucuresti Hónap” kiállítását.

A megnyitás fényes ünnepek keretében ment végbe, Öfelsége, II. Carol király, Mihai gyulafehérvári nagyvajda, trónörökös, a kormány, a főváros előjárósága, a diplomáciai kar és egyéb előkelőségek jelenlétében.

Amint egyik előző cikkünkben megemlítettük, az idei „Bucuresti Hónap” középpontjában a Román Királyság megalapítójának, I. Carol király születésének százéves és Mihail Enescu, a román költészet titánja halálának százéves évfordulója áll. Így a kiállítás főattrakciója természetesen a királyi pavillon, amelyben szuggesztív, szemléltető módon Románia történelme pereg le szemünk előtt a királyság megalapításától napjainkig. Az Eminescu-évforduló a történelmi visszapillantással párhuzamosan betekintést nyújt a román kultúra legintimebb kuliszaiba.

ZAZA
a diadalmas,
a szenvedélyes,
a romantikus
asszony

A főszerepben
Claudette Colbert
Herbert Marshall
Paramount superfilm
MA PREMIER a
Rivoli-ban

A diktátor kettős öröksége

Írta: NYISZTOR ZOLTÁN

A diktátorok között Kemal Atatürk volt az első, aki egy megvert és szétfúzlott nép vasmarokkal való megragadását elkezdte, de ugyancsak ő volt az első, aki a nyomába lépő és ma már nem is gyérsimu diktátorok közül elsőnek távozott az élők sorából. Akinek kedve van hozzá, tegyen összehasonlításokat, állítson párhuzamokat és vonjon le következtetéseket közte és a többi diktátorok között. Légre minden tultengő egyenlőség ellenére is a diktátorokban is lehet közös vonás! De akinek az ilyen műveletekhez kedve nem is volna, az Atatürk halála óta eltelt időt s az azóta megindult mozgalmakat legalább arra használhatja fel, hogy egy-egy diktátor örökségének sorsát áttekinthesse.

A török diktátor betegsége és halála sokkal valószínűbbül jött, semhogy a várakozásnak megfelelően valami Korán szerű lelki végrendeletet írhatott volna, mégis a török nép már a halál első fájdalmas feljajdulásában úgy érezte, hogy itt két nagyon is ellentétes, de legalábbis elválasztható örökséggel áll szemben.

Ez a kettős örökség: a nemzeti Törökország s laikus állam. Az elsőt egész bizonyosan egy so-ig beteg szenvedett, szinte halálra vált nép legbőbbjainak a sóhajából és az álmaiból merítette, a másodikat viszont még biztosabban idegenből, a török előtt sok tekintetben gyűlölt és megvetett nyugatról hozta. Mind a kettőért egyforma erővel egyúttal eréllyel küzdött Kemal Atatürk.

A világlapok legutolsó jelentései szerint Törökország egy új és nagy fordulat előtt áll: a diktátor utóda az elnöki székből nemcsak maga hi-muzulmán, hanem kormányából állítottag eltávolította már mindazokat, akik az Atatürk laikus gyűis vallástalan állameszméjének hívei voltak s minden pillanatban várják már a Korán ünnepléses rehabilitációját és Mohamed vallásának teljes visszaállítását Törökországban.

Az éber megfigyelőket ez a hír nem lepi meg. Ár Atatürk halálánál látni lehetett azt a mély gyávart, amelybe a diktátor vallástalansága miatt megbízalmasabb barátai és munkatársai kerültek s mi miatt oly nehéz volt a temetés rendjét, illetve tartását megszabni. Valahogy érezte mindenki, hogy a török nép egyéb érdemei miatt elnézte Kemal Atatürknek ezt a gyengeségét, de már utóda-ól nem fogja túrni, hogy a Koránt és minden vszázados muzulmán tradíciót felruga temessék l. Ezért csinálták aztán egy furcsa szertartást, melyen ugyan nem volt kalifa, vagy imám, de megvolt a hagyomány felismerhető lényege. S azóta o tovább tartott ez az eltávolodás a diktátor val-isi politikájától. Már Izmed Inonü megválasztása sok tekintetben meglepetés volt s a lelki vál-ás előrevetett árnyéka. Hiszen úgy ismerték min-enfelé, mint nagy hazafit, de híhű muzulmán is, ki nem helyezte Atatürk politikáját sőt emiatt öbbször ellenkezésbe is került vele. Az elnöki szék foglalása után számtalan jelét adta ebbeli fel-ogásának.

De akár mint is legyen a dolog, bennünket most gy dolog érdek: hogy omlik össze néhány hó-ppal a halála után Kemal Atatürk vallási örök-ége s ebből a tényből két nyílt következtetést vo-unk.

Az egyik az, hogy a török nép a nemzeti hő-öl, a nagy hadvezértől és vaskezü politikustól nemzeti megerősödést, gazdasági fellendülést, szoi-riális igazságszolgáltatást, serelemek reparálását, nemzeti vágyak beteljesítését és esetleg hódítást várt, de vallásháborút és lelkiismereti háborgatást nem! A nagy Atatürköt megtévesztette a lakajok szolgalelkü tapsa és hódolata, meg a tömegek kény-tem-kelletlen együttműködése. Pedig ezek a töme-gek nem azért mentek vele a vallástalan politika utjaira is, mert úgy gondolkodtak, vagy hasonló-képen érezték, hanem legfeljebb, mert szerették és nemzeti építő munkájáért megbecsülték s ezért meg-hibáiban is vele akartak lenni.

De akár mint is volt a tömegek érzése a dik-tátor életében, annyi azonban bizonyos, hogy halála után a népnek egy istenitéltszerű csatlakatlansá-gával szétválasztotta az örökséget; megtartja és megtiszteli belőle azt, ami a nemzet talpraállítására erőinek meggyűjtésére, álmainak megvalósítására való s zavart mosollyal, de biztos gesztussal tolja félre azt, ami a nemzeti élet fejlesztéséhez nem szükséges, sőt egyenesen annak ellenére van. Kemal utáta és üldözte Mohamedet s azt hitte, hogy személyes példájával, szuggesztív erejével és állami

intézkedéseivel teljesen kiirtotta, a vallás baboná-ját" a török nép lelkéből s ime, a nép hívó mohamedán maradt, titkon tisztelte és élte a vallási tradíciókat s most, halála után néhány hónappal már első utóda alatt visszaállítja és szalónképesé teszi a száműzött iszlámot.

Hiába, ez az egy terület az, ahol mit sem ért a nagy diktátor hatalma és tekintélye. Lehetett csatanyerő nagy katoná, lehetett művésze a kormányzásnak, lehetett gazdasági szervező vagy társadalmi újtó, lehetett álomlátó vagy kigyóbúvó, de lám, vallási diktátor soha!

A diktátor Atatürk nagy volt, de a nép böl-csebb! A nép tudja, hogy az Atatürkök egyszer el-mulnak és nem jönnek minden korban. Az Isten és a vallás azonban örök, amely adatott minden idők népének!

„Miután a Németország és Olaszország között minden időre megállapított közös határral...”

Nyilvánosságra került a német-olasz szerződés hivatalos szövege

Berlinből jelentik: A Németország és Olaszország között kötött barátsági és szövetségi szerződés tartalma a következő:

A német birodalmi kancellár és Öfelsége az olasz és albán király és abesszin császár elkerkezettnek tartotta az időt, hogy a barátságának és egyívétartozásának azt a szoros viszonyát, amely a nemzeti szocialista Németország és a fasiszta Olaszország között fennáll, ünnepléses szerző-déssel megerősítse.

Miután Németország és Olaszország között minden időre megállapított közös határral meg-teremtették a kölcsönös segítés és támogatás számára a biztos hidat, a két kormány újból hit-et tesz amellett a politika mellett, amelynek alapjaiban és céljaiban már régebben megegyez-tek és amely a két ország érdekeinek előmozdi-tása érdekében egyaránt sikeresnek bizonyult.

Világéretük belső rokonsága és érdekeik széleskörű összetartása révén szorosan egymás-hoz kapcsolva a német és olasz nép elhatározta, hogy a jövőben egymás oldalán és egyesült erő-vel lép fel életerének biztosítása és a béke fenntartása érdekében. Németország és Olaszország ezen, a történelem részéről számukra előirt uton a nyugtalanság és szétbomlás világában szolg-álják azt a feladatot, hogy biztosítsák az euró-pai kultúra alapjait.

Ezeknek az alapelveknek szerződésbe foglalására meghatalmazottokul kinevezték: a német birodalmi kancellár Ribbentrop Joachim birodalmi külügyminiszter urat, Öfelsége az olasz és albán király és abesszin császár Galeazzo Ciano di Cortelazzo gróf külügyminisztert urat, a kik jó és kellő alakban talált meghatalmazásaik kicserélése után a következő rendelkezésekben állapodtak meg:

1. cikk. A szerződést kötő felek állandóan érintkezésben maradnak egymással, hogy értesít-sék egymást a közös érdekeiket vagy az egész európai helyzetet éritő valamennyi kérdésről.

2. cikk. Abban az esetben, ha a szerződést kötő felek közös érdekeiket a nemzetközi esemé-nyek bármilyen módon veszélyeztetnék, hala-déktalanul tanácskoznak az érdekeik megvédésé-

re alkalmas intézkedésekről. Ha az egyik szerző-dést kötő fél biztonságát vagy más életérdekét kívülről fenyegetnék, a másik szerződést kötő fél teljes politikai és diplomáciai támogatást nyujt a fenyegetett félnek, hogy ezt a fenyege-tést kiküszöböljék.

3. cikk. Ha a szerződést kötő felek kívánsá-gaival és reményeivel ellentétben arra kerül-ne a sor, hogy a felek egyike más hatalommal vagy más hatalmakkal háborus bonvadalmakba keveredik, a másik szerződéstkötő fél mint szö-vevényes társ azonnal ennek oldalára áll és ezt minden szárazföldi, tengeri és légi katonai ere-jével támogatja.

4. cikk. A két szerződést kötő fél kormányai katonai téren és a hadigazdálkodás terén tovább mélyítik együttműködésüket, hogy adott esetben gyorsan végre tudják hajtani a 3. cikkben vál-lalt szövetségi kötelezettségeket. Hasonlóképen a két kormány a szerződés rendelkezéseinek gyakorlati végrehajtására szükséges intézkedé-sekről állandóan értesíti egymást. A két kor-mány az első és második bekezdésben megjelölt célok érdekében állandó bizottságokat alakít, amelyek vezetése a két külügyminiszter hatá-s-körébe tartozik.

5. cikk. A szerződést kötő felek már most kötelezik magukat, hogy közösen folytatott há-boru esetén fegyverszünetet és békét csak egy-mással teljes egyetértésben kötnek.

6. cikk. A két szerződő fél tudatában van annak a jelentőségnek, amely a velük barátságos hatalmakkal való közös kapcsolatoknak kijár. Eltökélt szándékuk, hogy ezeket a kapcsolatokat a jövőben is fenntartsák és a megegyező ér-dekeknek megfelelően közösen alakítják, amely kapcsolatok révén ezekkel a hatalmakkal össze vannak kötve.

7. Ez a szerződés az aláírással azonnal élet-belép. A két szerződő fél egyetért abban, hogy a szerződés érvényességének első időszakát tíz év ben állapítsa meg. A határidő lejártáról és a szerződés érvényességének meghosszabbításáról idejében értesítik egymást.

Temesvárott huszonegyezer kamarai választó van, de csak tizenháromezer vétette föl magát a szavazók névjegyzékébe

Az új választójogi törvény értelmében minden harminc éven felüli férfinak és nőnek van kamarai szavazati joga, ha román állampolgár, irni-olvasni tud és valamely foglalkozást — mezőgazdaságot, gyári munkát, ipart, kereskedel-met, vagy értelmiségi hivatást — folytat. Temesvárott a városi statisztikai hivatal hozzáve-tőleges becslése szerint harminchatezer olyan férfi és nő van, aki tullepte a harmincadik élet-év küszöbét. Ezek azonban nem valamennyien választók. A harminchatezerből kiesik olyan két-ezeröttszáz férfi és nő, aki irástudatlan. Kiesik továbbá néhány ezer kétkézi napszámos, akinek semmiféle képesítése nincsen. Kiesik ugyancsak rengeteg nő is, aki odahaza családi körben a háztartásban sürgölődik és bárha elmúlt har-minc éves, még sincs szavazati joga, mert a tör-vény által előirt foglalkozások egyikét sem üzi.

Még akkor sem szavazhat, ha ezen foglalkozások valamelyikére képesítése van, de azt nem foly-tatja hivatásszerűen.

Ezeknek a kategóriáknak a leszámításával Temesvárott hozzávetőlegesen huszonegyezer férfi és nő él, akinek a kamarai választásnál sza-vazati joga van. Ezek közül azonban mindössze tizenháromezerköttszáz iratkozott be. Miután tegnap este a választói névjegyzék megszerkesztését véglegesen lezárták, ez a szám már nem is fog emelkedni, legfeljebb a jövő esztendőben, amikor a választói névjegyzéket kiegészítik. Ille-tékes körök mindamellett kielégítőnek mondják a választók jelentkezését, mert a multban is igen sokan nem jelentkeztek. A kimaradtak száza-léka körülbelül egyforma ma, mint volt a mult-ban.

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

ORBÁN

pápa, akit szentnek is nevezünk, régen ott áll sorfalat az utána következett számos pápával és szenttel együtt a mennyekben Isten trónja körül. Azonban jelképesen mégis itt van velünk, gyarló emberekkel, a földön. Szőlőhegyeken ott látjuk sok helyen a szobrárt, vagy üvegalatti képét. Mindig tiszteljük, de különösen a nevenapján, május 25-én. Félünk is tőle, mert ha ilyenkor rosszkedvű s fölteszi fehér kucsmáját, akkor fagy és dér dül szerteszét, nemcsak a süvegről, hanem még a szakállából is. Ez pedig azt jelenti, hogy ilyen esztendőben elfagy a szőlőtermés és nem lesz bor. Azért a mai Orbán-napon harangozunk és kérjük a jó szentet, legyen kegyes hozzánk, ne legyen morcos, legyen mosolygós, derűs, hogy sok-sok szőlő és finom bor legyen. Egy kulaccsal majd iszunk az ő megemlékezésére is.

— Rendezték a tisztek helyzetét. Calinescu Armand miniszterelnök, ideiglenes nemzeti védelmi miniszter törvényjavaslatot terjesztett az uralkodó elé, amely a tisztek helyzetéről szóló törvényt végrehajtási utasításának 1, 58, 60, 68, 72, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 94 és 95. szakaszának módosítását tartalmazza.

— SZÉPEN HALAD AZ INGATLAN KÖNYVEK BEADÁSA. Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrséghez tegnapig 65 ezer ingatlanellenőrző könyvet, vagyis az összes ingatlanok hatvan százalékanak ellenőrzési könyvét nyújtották be. A vidéki városokban csak 35—40 százalék a benyújtott ellenőrzőkönyvek száma.

— Hélium-kivitel engedélyez Amerika. Washingtonból jelentik: A hélium-bizottság úgy határozott, hogy kereskedelmi célokra kisebb mennyiségű hélium kivitelét engedélyezi. Ez a bizottság fogja megállapítani minden állam számára a kiszállítható hélium mennyiségét.

— CONSTANTA VÁROS FIZET A MEGSEMMISÍTETT PATKÁNYOKÉRT. Constantából jelentik: Az egészségügyi hivatal rendeletet adott ki a várost ellepő patkányok és egyéb kártékony állatok irtására, amelyek az utóbbi időben rendkívül elszaporodtak és járványokat idézhetnek elő. Egy patkányért két leit, egy egérért egy leit, fizet az egészségügyi hivatal. Az egyik patkányért rekordot ért el, amennyiben húszonnegy óra alatt ötszáz patkányt pusztított el.

— Agyonlőtte magát egy baloldali világnézeti cseh író. Prágából jelentik: Jiri Machen baloldali világnézeti cseh író tegnap lakásán felbélőtte magát és nyomban meghalt.

— EMBERÉLETBEN, VETÉSBEN ÉS INGATLANBAN PUSZTÍTOTT A VIHAR. Bucurestiből jelentik: A lapusnamegyei Siptesti község felett felhőszakadás vonult végig és ez óriási károkat okozott. Hidak és átereszek mentek tönkre, sok ház összeomlott, rendkívül sok jószágot magával sodort az árvíz és számos ház víz alá került. Ciotoroga Ioan 42 éves gazda vagyonát akarta megmennteni, de az ár elragadta és a vízbe fulladt. Corabiában háromszög alakú jég esett. Janca, Grozdibod, Gura Padimi és Orlea községek határában a termés óriási károkat szenvedett. Simon George húsz éves fiatalembert a Prut folyóban való fürdés közben érte utól a felhőszakadás. Az ár elsodorta és a vízbe fulladt. Suarov Adél az eső elől egy fa alá menekült, ahol villámcsapás következtében meghalt.

Május 25 Csütörtök Orbán, János

1571. május 25-én választották meg Báthory Istvánt erdélyi fejedelemmé. Egy esztendő múlva Lengyelország királyává választotta Báthory Istvánt, akinek utóda a fejedelmi székben az öccse, Báthory Kristóf lett. Báthory István nagy királya volt Lengyelországnak és nevét a lengyelek ma is rajongással emlegetik.

1681. május 25-én halt meg Calderon Pedro de la Barca spanyol költő és drámaíró. Apja papnak szánta, de a fiatal Calderon, ki húsz éves korában már irodalmi díjat nyert, inkább író akart lenni. Azzá is lett, de ötven éves korában mégis teljesítette apja kívánását és felvettette magát a paprendbe. Irodalmi munkásságát azután is folytatta. Munkái, melyeknek száma igen nagy, ma is értékesek.

1873. május 25-én halt meg Nagybecskerekben Daniel Constantin bánági román templomfestő. Lugoson született és ott is kezdett festeni, majd Temesvárott tanult Teodorovics Arsa festőnél. Szerte a Bánágban számos görög keleti templom belsejét díszítik Daniel Constantin képei. Többek között az ő alkotása a temesvári szerb székesegyház ikonostázának ötvenkét képe.

(—) Az élelmezési csh zombolyai kerülete megalakult és a Temesvárról megjelent Sechei Alexandru elnök vezetése alatt megtartott ülésen megválasztotta a vezetőséget. A választás eredménye a következő: elnök Thirjung József pékmester, alelnök Bach János mészáros, titkár Schütz Péter mészáros, pénztáros Wagner Mihály pékmester. Ezenkívül megalakították a választmányt is. A felsőtorontali pékek és mészárosok a csh zombolyai kerületénél jelentkezhetnek főlételre.

(—) Lugos város tizenötmillió kölcsöne. A hivatalos lapban rendeltőrvényt jelent meg, amely Lugos város vezetőségét felhatalmazza arra, hogy tizenöt millió lei kölcsönt vegyen fel városépítészeti beruházásokra. Ebből a pénzből fedezik majd az ottani villamosmű átalakítási költségeit, az új városrész létesítését, a Temesen átvezető betonhid kiadásait, a csatornázás és egy modern vásárcsarnok költségeit.

Bérmálási fényképek KOSSAK

udvari fényképésznél, leszállított áron. — Belváros, Praporgescu-ucca 2.

(—) HIVATALOS SZEMLE A RÉGI MUSEUMÉPÜLETBEN. A városi muzeum épületét a múlt esztendőben kiürítették és a muzeumi tárgyakat a kulturpalotában helyezték el. Elhatározták, hogy a muzeum eddigi épületében a városi könyvtárat helyezik el. Tegnap délelőtt Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Tieran Emil dr. főpolgármester, Ciurceu Vasile városi főmérnök és Prostean Octavian helytartósági kabinetfőnök hivatalos szemlét tartottak az épületben annak a megállapítására, hogy az a könyvtár céljainak megfelel-e? Ennek alapján már a legközelebb megcsinálják a szükséges átalakításokat.

Hangversenyt a városi zeneiskolában

Közeledik a nyár, a vizsgálatok ideje, amikor a mindenrendű tanulóifjúság tanuságot tesz évi munkásságáról, haladásának eredményeiről. A városi zeneiskolában Brandeisz tanár tanítványai kezdték meg a sört, igen sikerült kamara-hangverseny keretében. Elsőnek Händel két hegedűre és zongorára írott G-moll szonátáját hallottuk nemes tiszta előadásban. A hegedűszólamokat Brandeisz tanár és végzett növendéke Christ József látták el. Utóbbiról megállapíthatjuk, hogy méltó növendéke mesterének. A zongoraszólamot Dobrozemsky Gabriella játszotta lelki alkalmazkodással és mélységes szépséggel. Ezután Bach D-moll hangversenyt játszottak, úgy költő tartalom, mint stílus tekintetében maradéktalan gyönyörűséget nyújtva. Maurer négy hegedűre és zenekarra írott műve finom és érdekes. Ez alkalommal Pálffy Ilona és az igen tehetséges Gellért Éva gazdagították az együttest. Végül Mozart hangverseny-szimfóniáját hallhattuk Pálffy Ilona, Brandeisz tanár és Dobrozemsky áthílt előadásában. Pálffy Ilona, aki a hegedűszólamot játszotta, ölmányszerű teljesítményt nyújtott. Átérés, tudás és technikai felkészültség adományait elragadó arányokban bírja ez a fiatal leány, akinek a legszebb jövőt jósolhatjuk. A közönség, amely a városi zeneiskola hangversenytermét zsufolással megtöltötte, az egész est folyamán lelkesen ünnepelte a valóban kitűnő növendékeket és remek mesterüket, Brandeisz tanárt. (Flan eur.)

Legujabb

Fürdőruhák Fürdőkalapok Pizsamák Fürdőkalapok

Vilam Weisz și Fiul S. A.

BELVÁROS. — Fiók: IV., Dragalina-tér

(—) Városi tisztviselők sérelmének orvoslása. Megirtuk annak idején, hogy száznál több városi tisztviselő április elsejével a belügyminiszteriumban működő személyzeti felülvizsgáló bizottság egy-egy fokkal visszahelyezett és ennek megfelelően a fizetésük is csökkentette. A városi tisztviselők az ügyben emlékiratot terjesztettek a belügyminiszterium elé, amely most az igazolt sérelmeket orvosolta és hatvanhárom városi tisztviselőt ugyanabba a rangba és fizetési osztályba helyeztet vissza, amelyben április elseje előtt voltak.

(—) Oryosi körökből. Dr. Mühle Ernő vizeszerkezett és újból rendel délután 3—5 óráig Bulev, Mihai Viteazul 3. sz. Telefon 26—05.

(—) SZÜLETÉSEK. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Guler Silvia, Ardelean Sarlota Iuliana, Nedelcu Elisabeta, Raab Rudolf Ferenc.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJEI SZOLGÁLATA

Csütörtökön, május 25-én a szolgálati beosztás a következő:

- Az I. kerületben az Alba Iulia uccában levő Kun gyógyszerár
- A II. kerületben a 3 August uton levő Löw gyógyszerár és a Petru Maior téren levő Meisner gyógyszerár
- A III. kerületben a Lahovary téren levő Cris tea gyógyszerár
- A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craieun gyógyszerár
- Az V. kerületben a Corvin gyógyszerár és Új kisdán Panajoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tart

Megérkezett

az idény legérdekesebb filmje:

KAUCSUK

Az erdők kéme

Az egyetlen film, amely izgalmas szerelmi történet keretében bemutatja, hogyan szerzte meg Anglia Brazília féltve őrzött kincsét, a gumifa magvát.

A főszerepekben:
GUSTAV DIESSL, RENÉ DELTGEN,
VERA von LANGEN
Rendező: Borsody Ede

Premier csütörtökön a

S C A L A mozgóban

(—) SZATIR A BÍROSÁG ELŐTT. Mera Ioan ötvenöt éves hobbai gazdálkodó ez év januárjában vissza akart élni egy hat éves kislány tapasztalatlanságával és ezért a törvényszék elé került, a mely tegnap nyolc hónapi fogházra ítélte.

(—) REFORMÁTUS PÜNKÖSDI ISTENTISZTELETEK. Újkisodán szombaton, május 27-én este nyolc óraker bűnbánati istentisztelet lesz, vasárnap délelőtt tíz óraker istentisztelet és úrvacsoraszertás, este nyolc óraker és hétfőn délelőtt tíz óraker istentisztelet. A Krizsántelepen Sipos Benjámín házában vasárnap, május 29-én délután három óraker igét hirdet Nits István lelkész. Detán az evangélikus kápolnában hétfőn, május 30-án igét hirdet és úrvacsorát oszt Nits István.

(—) Temesvári operarékesnő Délamerikában. Süveges Aranka, az ismert temesvári operarékesnő, aki előadásával már számos élvezetet szerzett az itteni közönségnek, a közeljövőben elhagyja városunkat és a délamerikai Montevideo megy. Süveges Aranka bátyja, aki elektromérnök, Montevideóban a legnagyobb délamerikai villamosüzem vezetője, hívta föl a montevideoi rádióigazgatóság figyelmét az operarékesnőre. A rádió igazgatósága meghívta Süveges Arankát Montevideoba és állandó szerződést helyezett neki kiltásba.

— SZÉKELESI ZAVAROKNÁL és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomor-bélcsatorna tartalmát gyorsan kiüríti, a puffadásgot csakhamar csökkenti, az emésztést és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Dumitrescu Eusebiu hatvan éves földműves, Schneider Dóra huszonhét éves, Mildner János hetvenöt éves molnár.

(—) VALLÁSOS ÜNNEPELY. Június negyedikén este nyolc óraker Újkisodán a református imaházban vallásos ünnepély lesz, amelynek keretében a református nőszövetség évi rendezését tartja.

Megalakult a temesi helytartóság tisztviselőinek szövetsége

A temesi helytartóság területén számos különböző tisztviselői egyesület működik és már régen megnyilvánult az a szándék, hogy ezeket a tisztviselői egyesületeket egyesítsék és így a működést egyöntetűvé tegyék. Tegnap délelőtt ebben az ügyben Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár elnökletével értekezlet volt, a melyen a különböző városok és megyék tisztviselőegyesületeinek vezetői vettek részt. A gyűlésen Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár rámutatott arra, hogy a különböző egyesületekben szétforgácsolódnak a tisztviselők. Minden foglalkozási ágnak megvan a maga élje és szervezete, csak a közigazgatási tisztviselőknél nincsen. Azért van szükség a köztisztviselők szövetségére, amelynek célja a tisztviselők erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása és a kölcsönös segítségnyújtás. Ezután a negyven résztvevő, aki a helytartóság valamennyi megyéjében és városában levő tisztviselői egyesületeket képviselte, egyhangúlag kimondta a szövetség megalakulását és megválasztotta a tisztitkár. A választás eredménye a következő: elnök Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértitkár, alelnökök: Ionescu Iuliu dr. alispán és Table Nicolae dr., Temesvár város főjegyzője, főtitkár Oprea Gheorghe dr., ügyész Teicu Cornel dr., pénztáros Manciu Pavel, ellenőrök Bobei Aurel, Disela Pavel és Oprisa Sabin, választmányi tagok Daminescu Octavian dr., Petrovici Emil, Dragan Gheorghe dévai polgármester, Manta Pavel dr., Lighezan Alexandru dr., Ionascu Liviu, Vasiliu Alexandru (Hunyad), Socol Dionisie (Hunyad), Popa Constantin (Arad), Borlovan Ion dr. (Krassó), Nichin Ioan dr. (Arad), Vasiu Romul (Hunyad), Pop Ioan (Szörény), Polgár László (Krassó). A gyűlés azután hódoló táviratot küldött II. Carol királyi fűfelségének, Calinescu miniszterelnöknek, Baran Coriolan dr. miniszternek és Marta Alexandru dr. királyi helytartónak.

Mozzi

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 25.

APOLLÓ: Artawan Zsuusi (francia film)
CAPITOL: S. O. S. Tanger (francia film)
RIVOLI: Zaza (angol film)
SCALA: Kauzucik (német film)

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen

JAWOL

Tegnap estig nem érkezett meg a Front igazolása egyik magyar jelölt részére

A temesi helytartóság ötven képviselőjelöltje közül öt nem kapta meg a Front igazolását

Megírtuk, hogy a temesvári itélőtáblánál lezárta a képviselőjelöltek listáját, melyen több, mint ötven név szerepelt. A Nemzeti Újjászülés Arvonának engedélye, amelynek alapján a képviselőjelöltek résztvehetnek a választáson, csak tegnap érkezett meg az itélőtáblához.

Az engedélyt eddig megvénőt jelöltnak adták meg

és így ezek résztvehetnek a választáson. Ezek a jelöltek a következők:

MEZŐGAZDASÁG:

Jebelean Ioan (Egres), Marza Simion (Ménés) Gherman Eftimie (Bukovac), Anton Péter (Varjas), Nasta Iuliu (Hátszeg), Adam Nicolae (Kisszentmiklós), Dansoreanu Lazar (Déva), Garboveanu Simion (Petroszény), Klein Ferenc (Resica), Popovici Dumitru (Temesvár), Balcos János (Bodófalva), Frauenhoffer János Ewald (Temesvár), Chebelean Lazar (Pankota), Rafiroiu Remus (Arad), Vida Ioan (Temes megye), Mersa Pavel (Krassó megye) és Avram Ion (Szörény megye).

KERESKEDELEM ÉS IPAR:

Iercan Nerva (Arad), Besa Cornel (Temesvár), Boldea Romulus (Lugos), Mioc Romulus (Petro-

zsény), Juca Vasile (Lugos), Latia Trifon (Szörény megye), Popescu Grigore (Lugos), Marinescu Iulian (Hunyad megye), Campean Simion dr. (Déva), Popescu Gheorghe (Oravica), Péter János (Temesvár), Schönborn József (Arad), Jung János (Temesvár), Besinger Ferenc (Temesvár).

A listán még szerepel Pocu Sever neve is, de számára az engedély még nem érkezett meg.

ÉRTELMISSÉG:

Baran Coriolan dr. (Temesvár), Brudariu Adrian (Temesvár), Brediceanu Caius (Lugos), Suiaga Victor dr. (Déva), Coste Iuliu dr. (Temesvár), Iancu Alexandru (Csákova), Teicu Ioan dr. (Oravica), Demian Aurel (Arad), Micsosi Emil dr. (Arad), Bogdan Anton dr. (Temesvár), Candea Constantin (Temesvár), Herlea Alexandru dr. (Szászváros), Popovici Titus (Lugos), Stoicu Gheorghe dr. (Oravica). A listán szereplő

magyar jelölt, Simon Gyula dr. engedélye tegnap estig még nem érkezett meg.

Ugyancsak nem érkezett meg a Front igazolása Pisaron Bogoljub, Draia Zeno dr. és Bornior Stefan részére. Reméljük, hogy mára megérkezik az Arvonon fehatalmazása.

Tovább folytatódnak a zavargások Palesztinában

A zsidók tiltakozásul a Fehér Könyv ellen új telepítvényeket alapítanak

Haifából jelentik: A katonai bíróság halálra ítélte egy arab terroristát, akit akkor fogtak el, a mikor fegyvereket és bombákat szállított. A tárgyalás folyamán megállapítást nyert, hogy az elítélt négy telepet megölt.

A keddi napon Palesztinában hat új zsidó telepítvényt alapítottak. A Havas jelentése szerint ezeket a telepítéseket előzetes engedély kérese nélkül alapították, mintegy szimbólikus módon a Fehér Könyv megjelenése után két nappal. Ezzel kifejezésre akarták juttatni, hogy a zsidóság folytatni akarja a telepítő munkát. A telepítvények közül három Szamariában, míg három Galilea különböző részeiben terül el.

Az angol alsóház 268 szavazattal 179 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak a Fehér Könyvben megállapított palesztinai politikával kapcsolatban. A munkáspárt által benyújtott bizalmatlansági javaslatot 281 szavazattal 181 ellenében elvetették.

Haifából jelentik: Tulkarem közelében egy elrejtőzött arab banda rálőtt az országuton haladó angol különítményre. A vezénylő tiszt meghalt, két angol katona megsebesült. A támadók közül az angolok hetet agyonlőttek.

A palesztinai kérdésben megszavazott kormánybizalom csak kis többséget eredményezett. A Manchester Guardian szerint egy

ilyen vita után elért 87 szavazattöbbség a vereséggel egyenlő

és az egyetlen megoldási mód a zsidóknak az araboktól való elválasztása. A Daily Telegraph a zsidók palesztinai bevándorlásával foglalkozva követeli, hogy Anglia tegyen eleget azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket vállalt ügyemberi, mint földrajzi szempontokból. A News Chronicle azt kívánja az angol kormánytól, hogy az angol birodalom gyarmatainak alkalmas részeitől bocsásson megfelelő területet rendelkezésre a zsidó nemzeti otthon felépítésére.

A magasfeszültségű villanyáram agyonsújtott egy fiatal kertészt

Tegnap délután a gyárvárosi Sofia Imroaen-úton levő villában, halálos szerencsétlenség történt. A magas feszültségű villanyáram megölte a villa alkalmazottját, Havasi Aladár huszonöt éves kertészt. Kedden este ugyanis a villában elromlott a villanyvilágítás és szerdán megbizták Havasit, hogy hívjon villanyszerelőt. Havasi, aki maga is értett valamit a villanyszereléshez, megállapította, hogy a kert fölött haladó villanyvezeték elszakadt és elhátározta, hogy azt maga javítja meg. Létrát hozott, majd megfogta a vezetéknek a földön heverő végét, mialatt a másik keze is a földet érintette. Az esemény következtében a vezetékben levő áram a szokottnál is erősebb volt és Havasit a földhöz vágta. A földön fetrengtet, anélkül, hogy segíteni tudott volna

magán. Jajkiáltását meghallotta a menyasszonya, Majorossi Erzsébet, a villa szakácsnője, akinek lármájára összefutott a szomszédság, de senki sem mert a vezetékhez nyúlni, hogy azt a már eszméletlen Havasi Aladár kezéből kivegye. Majorossi Erzsébet a félkilométerre levő Vesto petróleumtelepéről a mentőknek telefonált, akik megérkeztek, a vezetékét eltávolították a kertész kezéből és élesztési kísérletekbe fogtak, amelyek azonban eredménytelenek maradtak. A helyszínén megjelent Rautu gyárvárosi rendőr-kiszáras és Pauta Horia dr. tiszti orvos, aki azonban már csak a beállított halált állapította meg. A holttestet a gyárvárosi temető halottásházába szállították.

A VILÁG

A MANCHESTER GUARDIAN írja: „A haladás ugylátszik nem korlátozódik az ifjúságra, a százévesek is résztvesznek benne. Sokat halottunk már százévesekről, akik motorkerékpárra ülnek, repülnek és száz más módon bizonyítják, hogy az élet virága százéves korban is vigan virul. De egy Albino Gutierrez nevű mexikói indiáné a dicsőség, hogy gyilkosságot követett el 101-ik életévében. A harcias aggasztán, aki 1867-ben súlyosan megsebesült egy mexikói csatában, nyolc évi börtönbüntetést kapott, mert lőtt egy 40 éves gazdát. Azt állítja, hogy önvédelemből esekedett, de a vádhatóság bebizonyította, hogy ez a különös öregember előre megfontolt szándékkal lötte le a fegyvertelen gazdát. Gáncstalan életet élni 100 évig és azután hidegen megfontolt gyilkossággal terhelni meg a lelkiismeretet: bizonyára rekordot jelent a világtörténelemben.“

A NEWYORK állambeli Rochesterben ülést tartott a Női Bankárok Egyesülete. A gyűlés a panaszok jegyében folyt le. A női bankárok sokkal nehezebben boldogulnak, mint a férfiak.

AMERIKÁBAN sok lelkes híve és sok halálo sselensége van a rágógumminak. Most H. L. Hollingwood, a Barnard College tudós tanára védelmére kért a rágógumminak és általában a rágásnak. Kijelentései szerint kísérletek bizonyítják, hogy a ceruzavéget, gumit, vagy akár gumiszalagot rágcsáló irodai alkalmazottak sokkal erősebben és szorgalmasabban végzik munkájukat, mint azok, akik csukott és tétlen szájjal dolgoznak.

WALTER ELLIOT angol egészségügyi miniszter elmondta, hogy a kormány háboru esetén külön ideggógyászati intézeteket és elsősegély állomásokat szándékozik létesíteni civétek számára. Az egészségügyi miniszteriumban az újságírók előtt kijelentették, hogy főleg ideg-sokkosokra és hasonló bántalmakban szenvedőkre gondolnak. Az első segély helyeken a pácienseket gyors kezeléssel részesítik, esillapítószereket adnak nekik s ha megfelelő állapotban vannak, kazaküldik őket. A súlyosabb eseteket beutalják a létesítendő idegkórházakba. J. R. Rees, az Orvostani Lélektani Intézet igazgatója a miniszteri beszéddel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy már ma is több szenvedést és több gazdasági pusztulást okoznak az értelmi zavarok, mint a rák.

EGY MOST megjelent angol statisztikai könyv (Az ottbun paca) szerint Angliában minden tízedik férfi asszonynak van pénzkereső foglalkozása. Az átlagos angol ember jövedelmének egynegyedrészt költi fényezésre vagy szórakozásra. Minden átlagos család vesz naponta legalább egy újságot. Az átlagos angol család heti kiadása 7 font, 5 shilling, 5 penny. Ennek az összegnek felét költik élelmészre, lakásra és ruházatra, a többi utazás, ital, dohány, újság, könyv, fogadás és szórakozás emészté fel.

A legendás Benyovszky Móric gróf írta a legelső magyar operát, amely rövidesen színpadra kerül Budapesten

Eddig úgy tudtuk, hogy Erkel, Ruzitska és Bartay voltak az első magyar zeneszerzők, akik operát írtak. Körülbelül egy időre esik működésük a XIX. század elején és úgy hittük, hogy az ő szerzeményeikkel látott napvilágot a magyar dalmű. Egy zenetörténész azonban most megállapította, hogy a legelső magyar opera szövegkönyvét és partitúráját Benyovszky Móric gróf írta százhetven évvel ezelőtt, tehát még a XVIII. század derekán.

Benyovszky Móric! Még messi halóporában is a legendák légköré veszi körül ezt a regényes alakot, aki az egész világot beutazta: volt Madagaszkár királya, nagy szerelmű és egyéb bonyodalmak hőse s egyformán titulálták ragyogó zseninek és szemfényvesztő kalandornak. Még Londonban is megjelent az önéletrajza, zeneszerzői működéséről azonban mindaddig nem tudott az utókor. Néhány napja érdekes vendége van Budapestnek. Megérkezett Schultz zenetörténész, hogy felkutatassa a legelső magyar opera szövegkönyvét és partitúráját. A kitűnő zenetörténész a következőket közli: Mikor Benyovszky nagy ázsiai csavargásai alkalmával fogságba került, majd fogolytársával hajóra szökött, magával vitte Nilovnak, a kamaszkori helytartónak lányát. A magányos hajó a Csí-

Halló itt rádió Newyork!

Tizenötperc pletykálkodás

Egy újságíró, aki az irigy barátoktól kapja az anyagot. Jövedelmező üzlet lesz a vilákiállítás alatt a Rockefellerek szórakozópalotája „Ha ezt a Führer láthatná“ ...

(Newyorki levél). Minden este 8 óraker a Rockefeller Centerben levő National Broadcasting Company leadó helyiségében a speaker a következőt jelenti be:

— Hölgyeim és uraim! Amerika legnagyobb szappangyára, a Jergens cég heti újságja következik Walter Winchell a mikrofonnál. Winchell ur, szabad kérnem ...

Korán öszült, 41 éves férfi siet a stúdió üvegszobájába, amely az épület tetőzetén áll és tízezrek állják körül. A tetőről és alulról is jól látható Winchell, aki arról híres, hogy Amerika elsőszámú pletykázója és vasárnaponként a legdiszkrétebb dolgokat mondja be a mikrofonba tízmillió füllehallatára. Ilyeneket például:

— Caterine Hepburn három nap óta Newyorkban tartózkodik, ahol egy ismert kozmetikai orvost keresett fel keblei fejlesztése végett. A művésznővel között szerződésben az orvos kötelezte magát, hogy egy hét alatt 5 kilóval gyarapodik Hepburn testsúlya.

Más.

— Hamilton kormányzó két éves unokáját ötödikéről hatodikára virradó éjjel a Wolters banda elrabolta. A rendőrség semmit sem hozott nyilvánosságra. Kérdés, hogyan került a gyermek vissza családjához?

Más.

— Wolf bankár barátjának a Kingsgateban villát vett, ahol a fiatal hölgy minden délután Romeo Piratinak, a fiatal festőnek látogatását fogadja.

AZ 1. SZÁMÚ PLETYKARÉM

Walter Winchell ma Amerika öt leghíresebb embere közé tartozik. Kezdetben revütáncos volt, majd újságírónak csapott fel a newyorki Evening Graphic estilapnál, ahol egy száraz és jelentéktelen rovatot bíztak rá, amelynek Újdon-ságok a Broadwayről volt a címe. Néhány hét alatt Winchell ezt a rovatot színészek, filmsztárok, énekesek, karmesterek, gazdag örökösök és kalandornok magánéletének tükrévé változtatta át. Az emberek kitépték a rikkancsok kezéből az Evening Graphic példányait.

Hearst, az újságkirály felfedezte, hogy micsoda pletykatalentum Winchell és heti 1000 dolláros fizetéssel a Daily Mirrorhoz vitte át. Azóta a világ egyik legjobban fizetett újságírója lett, akinek évi jövedelme 300 ezer dollár és Hollywoodban két vizjátékban való fellépéséért 100 ezer dollárt fizettek. Barátai, a mások elcsései, irigy barátok és egyéb jóakarók halomszámba küldik számára „az anyagot“. Winchell dolga a valóságot ellenőrizni és ezt a munkát nagyon komolyan veszi, mert ha a közönség rájönne, hogy pletykái megbízhatatlanok: cikkeit és rádióbemondásait elvesztenék vonzóerejüket. Nem is egészen veszélytelen ez a foglalkozás. Egy glosszája miatt Al Jolson, a filmmű-

vész orrcsontját törte össze. Azóta egy kvietált boxbajnok állandó testőrségét képezi.

WIEDEMANN KAPITÁNY A NÉZŐTEREN.

Winchell egyik száma a Rockefeller Center vasárnapi szórakozásainak. A stúdió mellett van a világ legnagyobb mozija, amelyet 1932-ben épített Samuel Rothaffel, a közép nyelvén Roxy, Newyork egyik régi szórakozási mestere. Eredetileg színháznak készült, de az óriási méreteken és színpad és a közönség nem tudott kapcsolatot teremteni. Így lett belőle mozi. A színpad husz méter magas, a középső csillár 6 tonna súlyú és 400 égője van. Az égők által terjesztett hőseget egy sajátos szellőztető készülék vezeti el. Tízezer ember fér el benne és a hátul-só sorok nézői a jegyvel együtt ingyen látsóvet kapnak — használatra. Ebben a színházban került először színre Walt Disney Hófehérkéje, a melyért három hét alatt félmillió dollárt vettek be. Az előadást 48 Rockette-Girls tánca vezeti be és ezek a hölgyek mind egy centiméterig egyforma nagyságúak, arcukat sem lehet megkülönböztetni, de hatféle színű hajuk van. Nyolcan szőkek, nyolcan barnák, stb. Precizitásukat eddig semmilyen táncospart sem tudta utólni és amikor legutóbb katonai egyenruhában, katonai menetben vonultak a színpadra, állítólag a nézőtérten tartózkodó Wiedemann kapitány hangosan ezt mondta:

— Ha ezt a Führer láthatná!

A kapitány csak akkor vette észre, hogy paródiáról van szó, amikor a babakatonák egyszerre megálltak, mintha gyökeret vert volna a lábuk és a közönség nevetése közben percekig erőlködtek azon, hogy felemelt jobb lábukkal ismét földet érhesselek.

BUDDHA JÖVEDELME.

A Rockefeller Center 65. emeletét a villám-lift 39 másodperc alatt éri el. A tetőzet vasárnap délután zufoalósít telve és a vilákiállításra elkészült annak folytatása, a világ legnagyobb függőkertje, a Nemzetek Kertje, ahol minden nemzetnek külön parkja van az illető ország sajátos virágaival és kútjaival. A japán parkban például egy bronz Buddha áll és exotikus növények között egy tányért tart a kezében. Amikor ezt a szobrot a R. C. Igazgatósága felállította, nem gondolt arra, hogy minden japán hívőnek kötelessége a tányérba pénzt dobni és így egész váratlan az a jövedelem, amely az által folyik be, hogy az elvonuló japánok pénzt dobtak istenük tányérjába. Az igazgatóság most a buddhista egyházi hatóságokat keresi meg az iránt, hogy mit kell az ilyen pénzzel csinálni?

LIFT: ÉVI 150 MILLIÓ LEI.

Ez a birodalom a fiatal Nelson A. Rockefellerre, de az igazgatást a Todd-fivérek irányítják, a fiatalabb John D. Rockefeller régi barátai. John Todd szíriai missziós iskolában volt tanító, fivére James orvos. Segítőtársai egy lelkes és egy leépített könyvelő. Amint látszik, érvényesül a fiatal Rockefellernek az az elve: Csak ne szakemberek. Ma már az R. C. Building jövedelmező vállalatú fejlődött. Megirtuk már, hogy ez az épület 130 millió dollárba került és ma is 44 millió dollár jelzálogos teher nehezedik rá. Ezt az összeget 1950-ig ki kell fizetni, közben pedig a Columbia egyetemnek, a terület tulajdonosának évi 3 és félmillió dollárt kell fizetni. Ez az utóbbi összeg éppen egy harmadát teszi ki az összegjövödelmeknek, mert a Rockefeller Center és 10 és félmillió jövedelmet hoz. A komplexum fenntartása fantasztikus költségekkel jár: a lifték évi félmillió dollárba, tehát 150 millió leibe, a takarító asszonyok 592 ezer dollárba. Egyedül az ablakmosás évi 22.600 dollárba kerül. Az épületnek ma is csak 83 százaléka van berbe adva és így a teljes rentabilitáshoz még félmillió dollár hiányzik. Igen sok bérló vállalkozásában az igazgatóság a helyiség bére erejéig részesedik. Az éttermek, a zenetermek, a kilátó tetők, az idegenvezetők, a Nemzetek Parkja — mind olyan vállalatok, amelyek haszonrészesedést adnak, de bért nem fizetnek. De ezek a vállalatok egyre jobban fejlődnek. A vilákiállítás éve fellendíti az R. C.-t, azt az egyetlen vállalatot, amelyen — apja öröme — a fiatal Rockefeller tönkre mehetett volna. De Rockefellernek a tönkremenésben nem volt szeren-

Hogy csinálják másutt?

Románia és több európai állam készül képviselőválasztásra. Nézzük meg, hogy az Uniónban, ahol csaknem megegyezően olyan régi a népképviselő, mint nálunk, — természetesen a választások technikája is jól ki van fejlődve, — hogyan folyik a választás. Talán érdemes is ezzel a technikával megismerkedni. Az egész Amerikában ezidőztig Mr. O'Donnell a legjobban fizetett kortes, aki híres arról, hogy még eddig egyetlen jelöltje sem bukott meg; az alábbiakban az ő választási taktikáját ismertetem.

A jelölt főkéntesnek neve manager („intéző”). Az ő személyisége a választásban sokkal fontosabb, mint a jelölté. Hogy a jelölt maga vezesse a választási harcot, — szerencsétlen gondolat; neki hátterben kell maradnia és csak akkor szabad előlenni, amikor szükséges. A managernek természetesen kifűdnie kell ismernie a választási törvényt és a helyi viszonyokat. Amerikában minden jó kortes ír nemzetiségű, mert az írnek tiszzerannyi a temperamentuma, mint az angolnak vagy skótnak, „idegen” nemzetiségű kortest pedig szóhoz jutni sem engednek. Természetesen Mr. O'Donnell is ír. A főkéntes a jelöltől nem pénzt kap, hanem ha győz a jelölt, állást vagy tisztséget szerez a főkéntesnek.

A választásra egy évvel a választás előtt kell készülni. A dolog azzal kezdődik, hogy a kerületben „beszélnek róla”, hogy a jelöltet zaklatják a barátai, hogy lépjen fel a jövő választáson. Ezt a híresztelést addig kell folytatni, míg a választók többsége tudomást nem szerez róla. Karácsony előtt a jelölt vásárol néhány ezer karácsony üdvözlő kártyát, — egy dollárért háromat kap — és ezt szétküldi a választóknak. Ez hasznos befektetés, mert a jelöltnek létezéséről olyan emberek is értesülnek, akik sohasem hallották a nevét; az üdvözlő kártyára néhány bibliai mondat is rá van nyomtatva és ezeknek békés és szent hangulata egy pár órára elfeledtetj a szegény választóval a saját nyomorát.

Körülbelül négy hónappal a választás előtt egy nagy bankettet kell rendezni, melyen az első szónok felkéri a jelöltet a jelöltség elfogadására. A bankettet nagy helyiségben kell rendezni; olcsó, de jó ételt-italt és szívtartást kell adni; a fontosabb személyiségekről autót kell küldeni. Miután a bankettet nem vendéglőben, hanem társaságban, vagy kibérelt táncteremben, esetleg tornateremben rendezik, a választás intézője rendszeren hordószámra vásárolja a sört, mert így olcsóbb. De akár hordóban vásárolja, akár üvegekben, az a fő, hogy a jelölt ne nyissa ki a száját addig, amíg a választók legalább egy óra hosszat nem ittak.

A jelölt beszéde után megkezdődik az ajánlások aláírása. Az aláírások gyűjtését naponként minden este a kocsmákban folytatják, ahol egy pohár sörrel bárki aláírja az ívet.

Két hónappal a választás előtt megkezdődik a pártvezetők megszervezése. „Pártvezetők” nek azt hívják, aki legalább száz szavazóval rendelkezik. A „pártvezetők” rendszerint kétszázötven dollárt kap egy-egy választáson.

A pártjelvények plakátok, a jelölt képével és nevével ellátott gyerekjátékok osztogatása megkezdődik. Olcsó zenekarok járnak az utcában és összeszóditik a népet a szónokló kortesek számára és repülőgépről a kortescédulák tizezreit dobják le.

Az utolsó hétre marad a sajtókampány; igen jól megfogalmazott cikkecskék magyarozgatják a jelölt egyéniségének kiváló jelentőségét. Sajnos, minden ilyen közlemény végére, a törvény értelmében oda kell tenni, hogy „ennek a cikknek a közléséért X. Y. úr fizetett a lapnak”.

A választás reggelén a manager bizakodóan jelent a jelöltnek:

— A flotta künn van!
Ez azt jelenti, hogy száz autóval kétszáz kortes kivonult, hogy becipelje a választókat. A „flotta” emberei válogatott legények, akik nagyszerűen

értik a mesterségüket és egy jól szervezett választáson nem is lehet megbukni.

Ez azonban természetesen pénzbe kerül, — legkevesebb egy és fél millió leibe. A törvény azt mondja, hogy a jelölt legfeljebb százezer leit költöhet a választásra. Nem is lehet többet rá bizonyítani... A költségek túlnyomó nagyrészt a jelöltnek sógora, nagybátyja vagy valamelyik barátja viseli, a számlák az ő nevére vannak kiállítva.

A választót pénzzel megvesztegetni nem szabad, nem is szokás. Ellenben a választók emberi érzelmeire hatni igenis szabad. Lehet közérdekű dolgokat ígérni, — új utakat, iskolát, postahivatalt stb. azt a politikust, aki öngéretének öt százalékát megtartja, már komoly embernek tartják.

Hogy az egymással szemben álló jelöltek nem kímélik egymást, az természetes. Például valahol fent a hegyekben, az Isten háta mögött egy szegény ügyvéd fellepett egy bankárral szemben. Az ügyvéd programbeszéde közben elővett a zsebéből egy konzerv dobozt és felmutatta a választóinak:

— Tudjátok-e, mi van ebben a dobozban? Kaviár! Persze, nem tudják, hogy mi az a kaviár, de én megmondom: haltojás! Ezt eszi a másik jelölt, a bankár úr, minden reggel. És tudják, honnan hozatja a haltojást? A vörös Szovjettől! És fizet egy ilyen dobozt tíz dollárt! Határozzanak, uraim, kit választanak képviselőjükknek: azt-e, aki beéri a becsületet, kézcentes nebraskai tyuktojással, vagy azt-e, aki tízdolláros haltojást hozat reggelire a bolsevikiektől!

Egy másik ravasz jelölt sohasem ment ki a

négyülésre, míg otthon ki nem vette az elűlő hamis fogát. Ezt miért tette? Mert így a hiányos fogu választók úgy érezték, hogy a jelölt sokkal közelebb van hozzájuk...

Eppen most tíz esztendeje, hogy Newyorkban szemben állott egymással két jelölt, La Guardia, a mostani polgármester és Jimmy Walker. Ez utóbbit La Guardia minden beszédeben borzasztóan mocskolta, mint piszkos panamistát. (La Guardianak igaza is volt.) Ezekre a vádakra Walker nem válaszolt, de egyszer mégis azt mondta:

— Nem felelek az ellenfelemnek semmit, pedig érdekes volna megkérdezni tőle, hogy mit csinált ő 1928 július 16-án Waterburyben?

A szónoklat után a főkéntes „bizalmasan” megkérdezte Walkert, hogy mi történt hát Waterburyben? Walker azt felelte:

— Semmit! Waterbury nem létezik a világon! La Guardia azonban a következők beszédeiben esküdött, hogy ő semmit sem csinált Waterburyben, sem 1928-ban, sem máskor, mert ő sohasem járt abban a városban.

A rosszmájúak azonban (és ezek a választók közt is szép számban találhatók) azt mondják:

— Valami nagyon nagy disznóság lehetett, ha ennyire tagadja!

...Hogy el ne felejtsem: az állami parlament mandátuma két évre szól: egy évre a tiszteletdíj fél millió. Ha két évre a bevétel egy millió lei és a választás költsége másfélmillió lei, miből térül meg a hiány? Megmondom: a „törvényhozói tiszteletdíjből”. Ugyanis Amerikában is tilos a „kijárási”, de aki állást vagy tisztséget akar az államtól, annak a képviselő „tanácsot adhat” és ezért „tiszteletdíjat” fogadhat el.

SPORT

Bíróküldés a vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzésekre

A központi bíróküldő bizottság kidelegálta a vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetőit. Résztelők a következők:

Venus—Chinezul: Xifando, Rapid—Gloria: Vuia kapitány, UDR—Sportul Studentesc: Morar dr., Ripensia—Juventus: Petru Vasile, AMEFA—Tricolor: Ceureanu, Carpati—Victoria: Braida.

Öt játékos sérült meg az Olimpia—Sodronyipar B-liga mérkőzésen. Súlyos következményei lehetnek a vasárnapi, Szatmáron megtartott Sodronyipar—Olimpia B-liga mérkőzésnek. A Sodronyipar vezetősége ugyanis az egészségügyi minisztériumhoz feljelentést küldött, amelyben előadta, hogy öt, rendkívül súlyosan megsérült Sodronyipar-játékosnak a pályán szolgáltatott tevé orvosok megtagadták az első segélynyújtást, úgy, hogy a sérült játékosokat az egyik gyógyszerárban voltak kénytelenek első segélyben részesíteni. A Sodronyipar vezetősége feljelentést küldött Marinescu Gabriel tábornoknak és külön a Labdarúgó Szövetségnek is, amelyben a példátlanul álló botrányos mérkőzés hőseinek szigorú megbüntetését kéri.

Irország—Németország 1:1 (1:0). A német—ír mérkőzés rendkívül heves küzdelmet hozott és végeredményben 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. Az ír csapatra hízog az a körülmény, hogy középcsatára, Dun, megsérült és emiatt a csapat a teljes második féldőt 10 emberrel játszotta végig.

15.05 métert dobott Darányi dr. a vasárnapi BSZKRT—MAC versenyen. Kiemelkedik még Esztergomi eredménye 5000 méteren: 14 p. 59.8 mp.-et futott. Szabó Miklós 1500 méteren 4 p. 04 mp.-el győzött.

Első lett Petro Cristea Berlinben. A kiváló román gépkocsiversenyző a kétkilteres sportkocsik kategóriájában 115.1 kilométeres átlaggal lett első és ezzel befutott a nemzetközi hírversenyzők sorába.

Magyar atléták győzelmei Varsóban. A lengyelországi Katoviceban kétnapos versenyen vett részt néhány magyar atléta. 100 m.: Gyenes magyar 10.9 mp. 2. Danevski lengyel 11 mp. 200 m.: 1. Gyenes magyar 22.5 mp. 2. Dunecki lengyel 22.6 mp. 400 m.: 1. Vadas magyar 50.5 mp. 2. Gassovski lengyel 50.7 mp. 1500 m.: 1. Staniszevszki lengyel 4 p. 09 mp. 2. Rátonyi magyar 4 p. 10 mp. 2000.: 1. Staniszevszki lengyel 5 p. 32.8 mp. 2. Kusocinski lengyel 5 p. 34 mp. Magyar atléta itt nem indult. 5000 m.: 1. Soldan lengyel 15 perc 17.7 mp. 2. Nopi lengyel 15 perc 18.6 mp. 3. Csaplár magyar 15 p. 18.9 mp. Rudigrás: 1. Moronzyk 410 cm. Súlydobás: Gierutto 14.78 m.

A magyar NB állása:

1. Ujpest	22 18 2 2	92:24 38
1. Ferencváros	22 15 5 2	81:39 35
3. Hungária	22 15 4 3	60:27 34
4. Kispest	21 13 3 5	51:33 29
5. Nemzeti	21 9 7 5	45:35 25
6. Szeged	21 9 6 6	45:29 24
7. Szolnok	21 9 3 9	37:44 21
8. Phöbus	21 7 6 8	49:44 20
9. Budafoke	21 7 6 8	35:37 20
10. Taxisok	22 5 6 11	54:59 16
11. Elektromos	22 5 6 11	31:46 16
12. Bocskai	22 3 5 14	25:57 11
13. Zugló	22 2 4 16	26:83 8
14. SSE	22 2 1 19	23:97 5

Sporthírek minden felől

Észak-európai turát bonyolít le a CAMT. A temesvári munkásatléták csapata több lengyelországi, finnországi, hollandiai mérkőzésből álló turát bonyolít le. Ezenkívül a többi államokba is ellátogat a temesvári együttes. A csapat június 26-án indul útnak és július 29-én Hagában fejezi be túráját. Abban az esetben, ha a CAMT minősítő mérkőzést játszik a Muresul csapatával, kémi fogja a szövetséget, hogy ezeket a mérkőzéseket június 18 és 25-én rendezzék meg. Ha ezen a két mérkőzésen vereséget szenved, még két minősítő mérkőzést kell játszania. Ebben az esetben nem mehet külföldre, a lekötött mérkőzéseit pedig átengedi a Kárpát F. C. együttesnek.

Faciznek a Venusban. A párisi L'Auto című sportlap azt a szenzációs hírt közli, hogy Faciznek a cseh csapat válogatott játékosai valamelyik román csapathoz szeretne szerződni. A párisi lap úgy tudja, hogy a cseh játékosok legszívesebben a Venushoz menne. Allíttólag a Venus már ajánlatot is tett a játékosnak, mert a román bajnok meg akarja erősíteni csapatát a KK küzdelmekre. Ennek ellenére nem valószínű, hogy Faciznek elfogadja a Venus ajánlatát, mert már Franciaországban kérte a naturalizálást. Eddigi egyesületét az AC Paris elhagyja és az Olimpia Marseillehez szerződik.

Május 15-én

megnyílt

BUIAS egyik legmodernebb penziója, a

Pensiunea

Vila Margot

Parkettás szobák, folyóvíz, saját angolpark. Penzióárak május, június, szeptember hónapokban 160 lei, — július, augusztus hónapokban 200 lei. — Kétszemélyes szobáknál árengedmény! — Kitűnő és diétikus konyha

A csütörtöki májusi ájtatosság a temesvári templomokban

A püspöki székesegyházban ma, csütörtökön este hét órakor magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd lesz, tartja Rech K. Géza gyárvárosi apátplébános A békeszerető Krisztus címen. A belvárosi plébániatemplomban este nyolc órakor német ájtatosság, szentbeszéd nincsen. A gyárvárosi plébániatemplomban csütörtökön este hét órakor német nyelvű ájtatosság és német szentbeszéd lesz, tartja Hönig József gyárvárosi káplán. Az erzsébetvárosi plébániatemplomban csütörtökön este fényelő órakor magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd lesz, tartja Pater Ottokár. A józsefvárosi plébániatemplomban este négyednyolc órakor német ájtatosság és német szentbeszéd lesz, tartja Hauptmann Nándor belvárosi káplán. A meghalai plébániatemplomban este fényelő órakor német ájtatosság lesz és szentbeszéd nincsen.

= KÖZGAZDASÁG =

Megkezdődött a szabadforgalmi devizák kiutalása

A devizaárfolyamok emelkedése várható. A május 1-én életbelépett rendszer részletei

Mint már röviden jelentettük, május 1-től kezdve új rend lépett életbe az importőrök szabadforgalmi devizaigénylésénél. Ez a rend abban különbözik a régítől, hogy az importőrök a kért devizaösszeget a rendelkezésre álló mennyiség sorrendjében kapják meg, tehát nem kvótális leszállítással. Az importszabályozó igazgatóság (Direction Reclam. Importului) naponként megkapja a Nationala kimutatását, hogy a szabadforgalmi devizák hét kategóriájában mennyi a diszponibilis összeg és az igazgatóság a kérvények iktatásának sorrendjében adja ki a devizakiutalásokat. Ezért a kérvényben meg kell jelölni a kérdéses kategóriát, amelyeket korábban felsoroltunk. Tehát pl. belgiumi 15 százalékos szabad kvótából belga áru behozatalára stb.

Kedden érkezett az importigazgatósághoz a Banca Nationala első kimutatása és így már megkezdődött a kiutalás, amely három héten át szünetelt. Ez a szünetelés kellemetlenül hatott az exportőrökre, mert — kereslet hiányában — a kül-

földi devizák a szabadforgalomban estek, így például a 40 százalékos angol kvótából 980-ra esett a fontsterling árfolyama. A kiutalások megkezdésével az árfolyamok emelkedése várható.

Fontos utítás az, hogy nem kell előzetes importengedélyt kérni a szabadforgalmi devizával fizetendő árúk behozatalához. (A kompenzációs árú importnál engedélyt kell). Az áru a Banca Nationala transfervizumával behozható és ha az importőr azt hitelbe vásárolta, ráér az import megtörténte után is a szabadforgalmi deviza iránti kérvényét beadni. Eddig előbb kellett a devizaengedélyt megszerezni és csak azután adták ki az importengedélyt. Ez a rendszer lehetetlenné tette a külföldi hitelvásárlást.

Az új rend kizárja a szabadforgalmi devizák igénylésétől azon cégeket, amelyek ellen akár a nemzeti munkavédelmi, akár más törvény alapján szankció alkalmaztatott. Április 30-ig ez a szankció csak a zárolt devizák igényelhetésére terjedt ki.

A Balkánszövetség kereskedelmi kamarái közös kongresszust tartanak

A Balkánszövetség gazdasági konferenciájának első napján megválasztott albizottságok e héten megkezdték tárgyalásaikat. A közlekedési albizottság azokat a lehetőségeket vitatja meg, hogy a személy és áruforgalom miképpen volna még jobban megkönnyíthető és még intenzívebbé tehető. A postai albizottság a küldemények szállítási idejének rövidítését és a tarifa leszállítási lehetőségeit tanulmányozza. A turisztikai bizottság a Balkán államok közötti idegenforgalom intenzívebbé tételének lehetőségeit tanulmányozza. A hétfői rövid plenáris ülésen elhangzott az az indítvány, hogy a Balkán Szövetség államainak kereskedelmi és iparkamarái üljenek össze közös kongresszusra, a melyen aztán részleteiben is vitásák meg a bucarestii kongresszus napirendjén szereplő kérdéseket.

Árfolyamok

SZERDA, MÁJUS 24.

Hivatalos árfolyamok: (az első szám a vételt, a másodikat az eladást jelenti) Holland forint 75.90—77.07, belgas 24.08—24.43, angol font 662.40—672.75, olasz lira 7.172—7.172, dollár 141.52—143.59 francia frank 3.78—3.85, svájci frank 31.81—32.29. Ezekben az árakban a devizafelár is beértékelődött. Dinár 2.898—3.05, pengő 25 és 26.50—27, német márka 40.50—41.50.

(=) GABONAÁRAK. (A Dengl és Kleinmann cég jelentése). A bánági gabonapiacra a búza iránt élnék kereslet mutatkozik és az árak továbbra is javultak. A főbb gabonafajták iránti kereslet lángha és az üzleti forgalom csekély. A piaci árak a következők: temesi búza 380, torontáli búza 390, tengeri 385, korpá 350, zab 465, takarmányárpa 380, tavaszi árpa 400, muharmag 370, napraforgómag 400 és tökmag 770 lei százkilónként.

A Thália operettegyüttese Temesváron

Szombat este megkezdte előadásait.

Színrekerül:

NEM LESZEK HÁLÁTLAN

Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd nagyszerű operettje.

Vasárnap este teljesen új, modern átdolgozásban kerül színre Szigeti József halhatatlan énekes, táncos népszínműve,

A vén bakkancsos és fia a huszár

Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Báza Éva, Rajnai Elli, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Gróf László, Tompa Sándor, Jenéi János, Csóka József, Fülöp Sándor, Réthely Ödön, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, stb.

A zenekart Stefanidesz és Schreiber Alajos vezénylik

(=) Az élelmezési céh vidéki csoportjai. A temesi helytartóság területén működő élelmezési iparosok céhe a törvény értelmében a fontosabb ipari gócpontokban megalakította a helyi csoportokat. Eddig megalakult az aradi, zombolyai és lippai csoport. Az aradi céhcsoport elnöke Bota Ioan pékmester, titkára Raum János pékmester és pénztárosa Leihar Frigyes pékmester. Az aradi csoport működése kiterjed Arad megye egész területére. A zombolyai csoportnak az elnöke Thierjung József pékmester titkára Schütz Péter hentesmester és pénztárosa Wagner Mihály hentesmester. A lippai csoport elnöke Sarb Ioan hentesmester, titkára Dumitru Vasile hentesmester és pénztárosa Tatay Pál pékmester. Ezek a csoportok megkapták már a működési engedélyt.

= BEFEJEZŐDTEK A ROMÁN-NÉMET KERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK. Bucurestiből jelentik: Közel egy hónapi tartó tanácskozás után a román és német kereskedelmi bizottságok minden részletkérdésre nézve meggyeztek egymással.

= Teherszállítás a pünkösdi ünnepek alatt. A pünkösdi ünnepek alatt és június 8-án egyes tehervonatokat indítást a CFR mellőzi. Ezen a három napon az 1502. számú tehervonatot Temesvárról és a 2502. számú tehervonatot Aradról nem indítják Bucuresti irányába. A romlandó árú, szárnyast és élőállatot a személyvonathoz csatolt tehervonatokban továbbítják az 50 százalékos tarifaemelés nélkül.

= KEDVEZMÉNYES ARON OSZT SZÉT A GAZDÁKNAK KUKORICAKAPALÓ-GEPEKET A FÖLDMIVELÉSI MINISZTERIUM. A kukoricatermés minőségének megjavítása érdekében a földművelésügyi minisztérium ingyen vagy 50 százalékos kedvezmény mellett 1900 kukoricakapalógépet osztott szét a kisgazdák között. A gépeket tulajdonrészt belföldi cégektől vásárolta a földművelésügyi minisztérium darabonként 1250—1720 leies árban.

= A katonaságnak szállított liszt forgalmi adója. A pénzügyminisztérium értelmében a katonaság számára szállított liszt után is tartoznak a malmok a 4 százalékos forgalmi adót és a 30 banis fix illetéket leróni.

Színház

Nem leszek hálátlan

A Thalia-operettegyüttesének temesvári bemutatkozása szombaton este lesz

Ma, csütörtökön este a Thalia prózai együttese a Francia szobalányt játssza és az elővétel után itélve, ezúttal zsufolt ház élvezi majd ezt a pompás vigjátékot, amely áradó humorával, pompás alakjaival és nemes derűjével minden színpadon kiemelkedő sikert ért el. Holnap, pénteken este Herczeg Ferenc híres vigjátéka, a Kék róka kerül színre, amelynek eddigi két temesvári előadása a megérdemelt siker jegyében folyt le. Mivel a társulat prózai együttese a pünkösdi ünnepeket Aradon tölti, ez a két kitűnő vigjáték lekerül a műsorról.

Szombaton este mutatkozik be a Thalia operett-együttese a Nem leszek hálátlan című újdonságban. Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd ezen pompás darabja uralni fogja a színház pünkösdi műsorát. Mulatságos mese, hangulatos, szép zene, modern táncok, kitű-

nő szerepek, fényűző kiállítás Temesvárott is igazolni fogják azt a sikert, amelyet ez az operett eddig száznál több előadásban elért. Ezen újdonság mellett a színház pünkösdi műsorán A vén bakkancsos és fia a huszár című népszínmű is szerepel. A kolozsvári színház egyik fontos feladatának tartotta, hogy a magyar népszínműírás legjobb alkotásait korszerűen átdolgoztassa és modern előadásban kerül vigye a mai nemzedékekhez.

A pünkösdi előadások délutáni műsorán olcsó helyárrakkal szerepel az Egy bolond százat csinál és az Egyetlen éjszakára című nagyszerű operettújdonságok.

HETI MŰSOR:

Május 25., csütörtök este 9 órakor: FRANCIA SZOBALÁNY. (Negyvenedzser.)

Május 26., pénteken este 9 órakor: KÉK RÓKA.

Május 27., szombaton este 9 órakor: NEM LESZEK HÁLÁTLAN. (Az operettegyüttes bemutatkozása. Szilágyi László, Harmath Imre és Márkus Alfréd őriasi sikerű operettje először. Főszereplők: Krémer Mancsi, Sándor Stefi, Gróf László, Jenéi János, Tompa Sándor, Csóka József stb. Vezényel Schreiber Lajos).

Május 28., vasárnap délután 3 órakor: EGY BOLOND SZÁZAT CSINÁL. (Az évad folyamán több, mint 150 előadás. Olcsó helyárrakkal).

Május 28., vasárnap délután 6 órakor: NEM LESZEK HÁLÁTLAN.

Május 28., vasárnap este 9 órakor: A VÉN BAKKANCOS ÉS FIA A HUSZÁR. (Szigeti József népszínműve, egykorú dalokkal és táncokkal. Modern színpadra alkalmazta Szabados Árpád.)

Május 29., hétfő délután 3 órakor: EGYETLEN ÉJSZAKÁRA. (A nagyszerű operett első olcsó helyáras előadása).

Május 29., hétfő délután 6 órakor: A VÉN BAKKANCOS ÉS FIA A HUSZÁR.

Május 29., hétfő este 9 órakor: NEM LESZEK HÁLÁTLAN.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 25.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Országőrök órája. 13: Időjelzés, sportközlemények és vízállásjelentés. 13.05: Hanglemezek. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.10: Aktualitások. 18: Gyermek órája. 19: Időjelzés és időjárás-jelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.17: Táncczene. 20.15: Előadás. 20.30: Román dalok. 21: Grigorescu emlékünnepe. Szünetben 22-kor sporteredmények. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11.20: Felolvasás. 11.45: „Nemzetvédelem az olasz állam szociálpolitikájában”. Előadás. 13.10: Újfalussyné Mándy Margit énekel. 13.40: Hírek. 13.45: Havas András olasz ariákat és dalokat énekel. 14.30: Postászenekar. 17.15: Vízváry Mariska háztartási előadása. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Külföldi szerzők magyar vonatkozású művei hanglemezekről. 18.50: Látogatás egy korszerű gépkocsi üzemi központban. Közvetítés. 19.30: Németh József cigányzenekara. 20: Szegedi Ipari Vásár. 20.15: Hírek. 20.25: Nagy Lajos elbeszélései. 20.50: Növényegészségügyi időszéri tanácsadó. 21.05: A Rádió Szalózenekarának ezredik hangversenye. 22: Juliette első bálja. Vigjáték egy felvonásban. 22.40: Hírek, időjárás-jelentés. 22.55: Dohnányi úrnő—Walbauer Imre—Kerpely Jenő zongorahármasa. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Táncczene.

Budapest II. 19.30: Angol nyelvoktatás. 20.05: Németh József cigányzenekara. 21: Hírek, ügétörvényeredmények. 21.20: „Kairó” Borbály László ítleírása. 21.50: Hanglemezek. 22.35: Időjárás-jelentés.

Bécs. 19.30: Vadászbáték. 21.15: Dalos zenés tarkaest. 23.30: Balalajkazene.

Belgrad. 19.30: Lemezek. 21: Vidám műsor. 22: Népdalok. 23.15: Vendéglői zene.

Milánó. 20.25: Lemezek. 21.30: Lemezek. 22: Szimfonia, utána lemezek. 23.15: Táncczene.

Prága. 19.30: Könnyű zene. 21.50: Szimfonikus hangverseny. 23.10: Lemezek.

Varsó. 19.30: Ének. 20: A rádiózenekar hangversenye. 22: Hegedűjáték. 23: Táncczene.

PÉNTEK, MÁJUS 26.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények és vízállásjelentés. 13.05: A Predescu zenekar hangversenye. 14: Látványosságok. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés és időjárás-jelentés. 19.02: Irodalmi és művészeti élet. 19.17: Rádiózenekar. 19.50: Előadás. 20.05: A hangverseny folytatása. 20.35: Opera előadás közvetítése: Tosca. Szünetben 21.30-kor sporteredmények. 22.35: Hírek. 23.05: Hanglemezek. 23.45: Hírek francia, német és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45: Ritmikus torna, hírek, hanglemezek. 11.20: Felolvasás. 11.35: Napszúrás és hóguta. (Felolvasás). 13.10: Oláh Kálmán cigányzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: A rádió szalózenekara. 17.15: A rádió diáklőrája. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10: Géczy-Fazekas Klára zongorázik. 18.40: „A dicső budavári honvédrohám”. Előadás. 19.10: Táncczene. 20.05: Sportközlemények. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. „A büvös vadász”. (I. és II. felv.) 21.15: A rádió külügyi negyedórja. 22.40: Hírek, időjárás-jelentés. 23: Bura Sándor cigányzenekara. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: A Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekara.

Budapest II. 20.30: Gyorsírótanfolyam. 21: Hírek. 21.25: Felolvasás. 21.50: Farkas Jenő cigányzenekara. 23: „A büvös vadász” III. felv.

Bécs. 19.50: Hangképek. 21.15: Vigopera előadása. 23.50: Könnyű és táncczene.

Belgrad. 19.20: Táncczene. 21: Ének. 23.15: Lemezek.

Milánó. 20.25: Lemezek. 22.30: Hegedűjáték. 23.15: Könnyű zene dalokkal.

Prága. 21: Könnyű zene. 22.10: Karének zenekari kísérettel. 23.15: Lemezek.

Varsó. 19: Lemezek. 20: Zenekari hangverseny. 22: Oratorium. 22.55: Vonósnégyes.

KÖNYVEK

(—) **ANDRÉ MAUROIS: A VARÁZSLÓ VAGY CHATEAUBRIAND ÉLETE.** Az életrajzi regény kiválóan alkalmas arra, hogy lebilincselő, a regény érdekességével határos könyv szülessék belőle. Mauroisnak ez sikerült is. E végtelenül szeszelt felkeltő írási készséggel állítja élénk az író, pályafutásának mozzanatait, irodalmi műveinek születése megragadón bontakoznak ki ennek a könyvnek lapjain. Együttal pedig mély bepillantást nyerünk a XVIII. század végének és a XIX. század elejének francia irodalmi és társadalmi életébe. Maurois: A varázsló vagy Chateaubriand élete című mű az Athenaeum „Életrajzi” sorozatában jelent meg. Egészvázsonkötésben ára 178 lef minden könyvkereskedésben vagy Lepage-nál Cluj.

(—) **HELTAI: AZ EZERKETTEDIK ÉJSZAKA.** Heltai Jenőnek „Az ezerkettedik éjszaka” című új verses színműve egy szinpadai sikerben, mint irodalmi értékben felülmúlja a Néma levét. A gyönyörű mesejáték pompás kiállításban, rajzokkal, fametszetekkel, amatőr felvázsonkötésben, nagyalakú könyv alakban most jelent meg és egészen bizonyos, hogy ez a poetikus és humoros remek verses színdarab a magyar irodalom klasszikusai közé fog tartozni. Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka Athenaeum kiadásában köve 119 lef minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

(—) **PASSUTH LÁSZLÓ: ESŐISTEN SIRATJA MEXIKÓT.** Az egykori indián világ csodálatos birodalma hanyatló civilizációjának minden gráciájával tárja elénk félelmes isteneinek kultuszát embereinek mindennapi életét, művészetének sejtelmese kincseit. Vele szemben a történelem félelmes erői indulnak meg: a korabarokk spanyol társadalom nagyhatalmi hívatását hordozó maroknyi kalandor-sereg élén a legnagyobb conquiatador, Hernandéz áll. Passuth László, a ragyogó képzelt és ragyogó tollú fiatal író, nem a hagyományos véreskedő kalandorát mutatja be, hanem sokrétű, kulturált, imperátor-ösztönű hódítót állít élénk. Indián szerelmének s gyermeke anyjának szelíd alakja fonja össze a történet rohanó erőit. Passuth László: Esőisten siratja Mexikót című könyve az Athenaeum nagy regényeinek sorozatában jelent meg pompás kiállításban és egészvázsonkötésben 178 lef minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál Cluj.

GYILKOSSÁG A MOZIBAN

A Déli Hírlap eredeti regénye írta: Félegyházi András

Utánnyomástilos.

— Készséggel állók rendelkezésére, madame. Megkaphatom a két találmányra vonatkozó iratokat?

— Hogyne.

Madame d'Hiver ugyanis magával hozta egy a két vegyi receptet, mind pedig az azokról szóló szakvéleményt. Amikor Lyonból elindult, maga sem tudta, hogy miért tette ezeket az iratokat a bőröndjébe. Ugylátszik, hogy ösztönösen cselekedett.

Az iratokat, amelyeket a bőröndből kiemelté átadta az ügyvédnek.

— Mikor kaphatnék választ?

— Holnap délelőtti utánajárok az egésznek és ha nincsen ellene kifogása, délután jelentkezem.

— Várni fogom, monsieur Aragon.

Madame d'Hiver az estét és a másnap délelőtti-jét tölte el a találmányok fölött. Mentől tovább gondolkozott, annál inkább megnyugodott és annál inkább lehiggadt.

Belátta, hogy mérgeződéssel, toporzékolással nem segít magán. A csufság megessett rajta és most azon kell lennie, hogy azt minél előbb elviselje, elfeledje.

Délután pontosan megjelent az ügyvéd.

Üdvözlés után kérdezte:

— Mennyi pénzt adott madame a két találmányra?

A madame habozás nélkül eltagadta a valót és határozottan kijelentette:

— Pénzt csak azután akartam adni, ha meggyőződom a találmányok értékéről. Egyelőre nem adtam egy frankot sem.

— Hála Istennek!

— Miért? Talán értéktelének a találmányok?

— Dehogyan is! A két találmány milliókat ér

és valóban rászólgál arra a díszletes szakvéle-

ményre, amelyet róluk a szakértő, aki különben ismeretnevű vegyész, kiállított.

— Hát akkor mi baj van?

— Semmi egyéb csak az, hogy az illető, aki a madamenak ezt a két találmányt finanszírozásra ajánlotta, ellopta azokat. Lehet, hogy csak pénzt akart kizsarolni a madamétól, de az is lehet, hogy valóban akart gyártat csinálni. Ez még nagyobb kellemetlenség lett volna, mint az egyszerű szédülés. Mert ha valóban gyártat csináltak volna a két találmány készítésére, akkor nagy kártérítési pert indítottak volna a vállalat ellen s minthogy a madame részes lett volna, a kártérítést részben önmagára is fizetnie kellett volna. Mondom, az illető a két találmány leírását ellopta, aztán titokban saját nevére szabadalmat szerzett rájuk, majd elment a szakértőhöz, aki jöhiszeműen adott véleményt.

— De honnan tudja, monsieur Aragon, hogy a két találmány receptjét ellopták?

— Utánajártam. Felkerestem egy ismert vegyész barátomat, hogy azok értékéről a nézetét halljam. Az illető barátom Saint-Cloudban a Frères Colontaires vegyészeti cég egyik vezetője. Amikor a két receptet meglátta, összecsapta kezét és kijelentette, hogy ezt a két receptet mintegy két hónappal ezelőtt rejtélyes módon az ő cégétől lopták. A cég tulajdonosai német vegyészek, akiknek számos találmányuk van és többek között ez a két mezőgazdasági szer is. Azóta a cég berlini központjától megkapták a két recept újabb másolatát és már neki is fogtak a gyártásnak. A két találmány Németországban kapott szabadalmat és azért nem tartották szükségesnek Franciaországban külön szabadalmaztatni. Barátom erre odalépett egy nagy páncélszekrényhez, kinyitotta azt és az egyik fiókjából iratesomót vett ki. Abban lapozott, majd két iv papírt tett az asztalra és azt mondta, hasonlítsam össze a nálam levő két recepttel. Első tekintetre megállapítottam, hogy a vegyi képletek betűiről-betűre és számról-számrá egyeznek egymással. A vegyészmezőmnek még csodálattal fejtekte ki a véletlen, hogy ugyanahhoz a vállalatához mentem szakvéleményt kérni, amelytől a titkot ellopták.

— Miért nem tett a gyár feljelentést a rendőrségen, amikor a lopást felfedezték? — érdeklődött madame d'Hiver.

— Ezt kérdem én is. A barátom kijelentette,

hogy miután az eredeti receptek megvoltak, szükségtelennek tartották a feljelentést. Az azonban feltétlenül bekövetkezett volna, ha valaki a receptek alapján készült szereket forgalomba hozta volna.

Madame Yvonne d'Hiver megköszönte az ügyvéd fáradozását és biztosította róla, hogy ezek után megszakítja az összeköttetést a fiatalemberrel, aki a recepteket hozta.

Amikor magára maradt, fontolgatta, hogy mitévő legyen.

Aztán csomagolt és a következő vonattal hazautazott Lyonba.

Odahaza egy teljes hétig nem mozdult ki a lakásból. A cselédeknek kiadta a parancsot, tagadják le, ha bárki is érdeklődik iránta.

Sokat töprengett ezen a héten.

Végig gondolta ismeretségét Limoujellel elejétől az utolsó napig. Milyen rokonszemes, milyen kedves fia! És hogy tudott beszélni! Hogy tudott a bizalmába férkőzni!

Ha a madame nem járt volna személyesen utána a dolognak Párisban és a birtokon, akkor hihetetlen lett volna előtte az állítás, hogy Alexandre Limoujel család. Eppenséggel semmiféle vonás nem árulta el, hogy szélhámos.

De mégis az.

A pénz elvesztése is érzékenyen érintette ugyan, de tudta, hogy ez nem pótolhatatlan. Egyetlen pillanatig sem gondolt arra, hogy csalásért feljelentés Alexandre Limoujelle. Tudta, hogy akkor nyilvánosságra kerülne vele való minden kapcsolata és esetleg az újságok is megírnák a dolgot. Különben is — ezt kénytelen volt az igazság kedvéért megállapítani — Limoujel nem kért tőle pénzt. Maga kínálta és valóságos rákényszerítette Limoujelt, hogy a millió frankot elfogadja tőle. Igaz ugyan, hogy olyan ügyesen csinált neki kedvet a gyárvál, lalkozásban való részvételre, ami szinte egyenlő a csábítással. De a rendőrség előtt ez nem volna érv, legfeljebb mosolyognának rajta, hogy mennyire naiv volt és nem látott át a szítán.

Az egy millió frankjára keresztet vetett.

Limoujel nagyon jó nőismerő volt és bizonyára gyakorlatból tudta, hogy a becsapott nők nem szaladgálnak a rendőrségre és az ügyességre.

(Folytatása következik.)

LEGUJABB

Az angol csapat legyőzte a román válogatottat

Anglia—Románia 2:0 (1:0)

Bucurestiből jelentik: Az ANEF-stadionban mintegy 40.000 néző előtt folyt le a mérkőzés, amely végig érdekes és izgalmas volt és az angolok nagyobb technikai készségét a román csapat megfelelő lelkesedéssel pótolta. A román együttes a játék nagy részét 10 emberrel harcolta végig, miután Bürger az első félidő 14. percében egy összefutás alkalmával megsérült.

Igy álltak fel Langeus bíró sípjelére a csapatok: Anglia: Woodley — Male, Morris, — Mercer, Cullis, Coping — Brooms; Goulden, Lawton, Wellsh, Smith. — Románia: Pavlovici — Bürger, (Orza) Sfera — Vintila, Juhász, Demetrucci — Orza, Ploesteanu, Bodola, Reiter, Dobay.

A román csapat szél ellen játszik és a 9. percben Lawton lövését Pavlovici hibásan kiüti és a ráfutó Goulden góloz. Az angolok többet támadnak és annak ellenére, hogy a 14. percben Bürger megsérül, kiáll és helyére Orza húzódik vissza, szünetig az eredmény nem változik.

A második félidő 7. percében újabb gólt ér el az angol csapat: Brooms fut el, beadásával Wellsh átjátssza Vintilát és fejével kiüti a labdát Pavlovici hálójába (2:0). A román együttes két nagy helyzetet hagy ki: a 14. percben Dobay beadásánál Ploesteanu hibáz, a 17. percben pedig

Dobay lövését Woodley kiüti. Az angolok főlényével ér véget a mérkőzés.

A győztes csapatban a védelem elsőrangú, a fedezetsorban Cullis a legjobb, elől pedig Broome és Lawton tüntek ki. A román csapat védelmében Orza játéka a meglepetés. A fedezetsor gyengébb, elől pedig Reiter volt a legjobb, de Dobay is kielégített. Langenus jól bíraskodott.

Hat hónapra ítélték három cseh férfit, mert letépték a horogkeresztes zászlót

Prágából jelentik: Szerdán hozta meg első ítéletét a védnökséggel együtt rendszeresített német bíróság büntetőtanácsa. Három cseh fiatal ember ügyét tárgyalták, akik Hitler születésnapján egy Prága melletti városkában

letépték és darabokra vágták a horogkeresztes zászlót.

A tárgyalás német nyelven folyt le és a vádlott fiatal emberek tolmácsot vettek igénybe. A tanács 6-6 hónapi fogságra ítélte a vádlott fiatal embereket.

A Prager Zeitung hosszú cikket közöl Hacha

Az idegen önkéntes légiók néhány napon belül elhagyják Spanyolországot

A Spanyolországban tartózkodó olasz és német csapatok

a napokban hagyják el végleg a spanyol területet.

Nápolyból ma indult el Cadizba egy olasz gőzös, amely az olasz önkénteseket nagyobb csoportját szállítja haza. A német Kondor légiót 23-ára hajózzák be, míg az olasz Littorio hadosztályt június 1. és 8. között hajózzák be. A spanyol kormány hír szerint megvásárolja a különböző külföldi önkéntes hadtestek teljes felszerelését. A Jour című párisi lap úgy tudja, hogy mintegy

600 olasz bombavető és vadász repülőgép megvásárlására folynak a tárgyalások.

és Gaida tábornok legutóbbi tárgyalásairól. A lap megállapítja, hogy Hacha felajánlotta Gaidának a belügyminiszteri és a miniszterelnöki helyettesi tárcát. A cseh kormány vezetője a körylmények folytán kényszerült erre az engedményre és a lap jelzi, hogy a jelenlegi cseh kormány részéről a béke érdekében további engedmények is várhatók.

A prágai angol követség egész személyzete elutazik ma Prágából. A prágai angol követség ezzel megszűnt létezni.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet, alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elveszett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetése szavankint egy leu, Levelezés nem közzétehető. Házasság szavankint öt leu, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 8. II. kerület: Tamás-trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grósz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-trafik, Piata Lahovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttl. — Nógrády-trafik, (Ti voli mellett). Olariu-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45-06. — Vittek-trafik, Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a, Telefon: 45-13.

Alkalmazás

Öregbő nő kis háztartásba, csece-mögondozásban járta, szerény fizetéssel felvétetik. Jelentkezni a kiadóban. 836

Lakás

Egyszobás, vagy esetleg kétszobás lakást keresek a Belvárosban, vagy ahhoz közel. Címeiket a kiadóba kérem leadni. 832

Kétszobás hallos lakás, szép fekvésű modern, nagy terraszal és melléképítményekkel azonnal, vagy augusztus 1-re kiadó. Érdeklődni délelőtt 9-12 között. II., Str. Dorobantilor 30. Telefon: 43-29. 996

Festőmesterek figyelmébe.

A legújabb, legmodernebb mintalapok, valamint

külföldi gumirollnik és spritzpisztolyok

továbbá festék-, lakó- és ecsetárúk nagy választékban legolcsóbban

Kertész Lajos festőküzletben

Gyárvaros, Str. Dacilor 8. Orsós hentes mellett.

Adás-vevél

Egy nagy aranynyomógép, 1 nagy dekláló megvételre kerestetik. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Riviera” virágüzletbe Timisoara I., küldendők. 991

Szép fekvésű házhelyek olcsón eladók. Belváros, Erzsébetváros, Schnapfödelek és a Vágóhíd mellett. Érdeklődni dr. Bogdánánál III. Bulv. Carol 25. 932

Szép házhely a Gyárvarosban szemben a villamos megállóval, bérháznak különösen alkalmas, jutányosan eladó. Érdeklődni Dr. E. Samek, I., Str. Ady 2. Telefon: 14-65, vagy 14-68. 880

Eladó, kellemes családi ház, 3 szoba, fürdőszoba, kon. ha, vízvezeték, villany és minden mellékkeliséggel. Freidorf Nou XVI. ueca 39, sz. 973

Esslingeni — —
Deszka Jalousien **rollót**
Lenvászon — —
Uzleti napellenző
Szövölt rips — —
Folie — Celofan szerel
kíratok — —

Romanovszky Ernő IV. str. V. Caracescu 9

Külfönjéle

Két irodahelyiség a kormányzati épülettel szemben ügyvédi irodának különösen alkalmas, június 1-re kiadó. I., Str. General Doda 3. 933

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Gyermekkocsik, sportkoocsik, gyermekágyak gyári áron, I-a minőség, rendkívül olcsó árak és nagy választékban

Arlap ingyen és bérmentve **Bozsák M. és Fia R. T.** Temesvár II., str. Gioriel II. Tel. 37 03

CENTRA

BAILE LIPOVA (Lippa-füred) **MEGNYILT**

Rádiumaktivitású szénsavas ásványforrása csodás hatásúak a következő bajoknál: szív, magas vérnyomás, érelmeszesedés, gutaha, lammosság, máj-, epe-, hólyag- és vesebajoknál, reuma, vérszegénység, ideg- és női megbetegedéseknél

Május és június hónapban a szobaáraknál 50%-os kedvezmény